

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMA NYOK szabadalmazását esküdni mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (mépszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.



FÖLDESZ L. 5675

puskaműves.
Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.
Ajánlja dísan felszerelt raktárát, úgymint vadászfegyverek, Flobert és revolverek, épüget teljes vadász-felszerelések és töltényeket.
Javitások pontosan és olcsón eszközöltenek.

„Toronyórák“ palota, lakanya. gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** 1-es magyar gőz-órágyára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költőjegyzék, bérmentve.

Gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék és rózsákat szállít. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kerteket alakít terv és költségvetés szerint **PECZ ARMIN.** műkertész és faiskola tulaj. Budapest, VIII., Kalvária-tér 4.

A Magyar Asphalt részvény-társaság Budapest, Andrássy-út 30 elvállalja jótállás mellett legelőnyösebben **asphalt-burkolatok** fektetését és **nedves lakások, pinczék, stb. gyökerecszárzástételét.** — Telefon.

Hirdetések felvételnek a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Valódi **Oberndorfi**

répamag pr. 100 kg. 112 frt
Sárga buczok répamag pr. 100 kg. 80 frt.
Espazette (baltaczim) pr. 100 klg. 20 forint. 5634
Homoki búkköny pr. 100 klg. 36 frt.
Arankamentes luczerna pr. 100 klg. 76—84 frt.
Arankamentes löhere pr. 100 klg. 80—84 frt.
Fűmagvak, búkköny, czukorcizórok pr. 100 kg. 12 frt. Aranykőles, stb.,
míg a készlet tart!

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállítónál **BUDAPEST, V., Arany János-utca 11.** Árjegyzék kívánatra bérmentve

UNICUM szabadalmazott

PERONOSPORA PERMETEZO

Az orsz. magyar kertészeti egyesület 1893-iki kiállításán a legelső díjjal, a nagy **arany éremmel** kitüntetve.

Ara 14 frt 75 kr.

Kapható egyedül csak **Mauthner Ödön** magkereskedésében **BUDAPESTEN.** 5676 Főútlelet: Andrássy-út 23. szám. Fiókútlelet: Koronaherceg-u. 18. Valódi knittelfeldi kristály azurin kilínkint 1 frt 45 kr.

kereskedelmi bank **felmondotta** **Kertész Tódor** műiparú raktár üzlethelyiségeit.

Most alkalom nyílik 1000 meg 1000-féle czikk olcsó bevásárlására.

Ara 14 frt 75 kr.

Kapható egyedül csak **Mauthner Ödön** magkereskedésében **BUDAPESTEN.** 5676 Főútlelet: Andrássy-út 23. szám. Fiókútlelet: Koronaherceg-u. 18. Valódi knittelfeldi kristály azurin kilínkint 1 frt 45 kr.

Mauthner Ödön magkereskedésében **BUDAPESTEN.** 5676 Főútlelet: Andrássy-út 23. szám. Fiókútlelet: Koronaherceg-u. 18. Valódi knittelfeldi kristály azurin kilínkint 1 frt 45 kr.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE. Tüzetes utastítás a kertészeti, virágművelés és gyümölcsfenyésztés körében. A legújabb kütők után írta **BALGÓCZI KÁROLY.** Átnézte és jegyzetekkel bővítette **Dr. FARKAS MIHÁLY.** Negyedik kiadás. **Ara fűve 80 krajczár.** Keménykötésben 1 frt.

Magyar királyi államvasutak gépgyára.

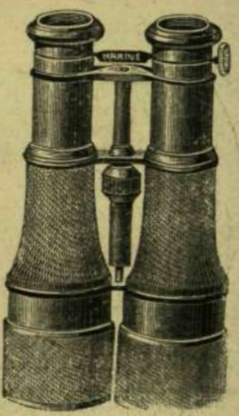
Gőzeséplő-garniturák
Hengerkazános lokomobilok
Szalmakazalozó gépek
Gőz-kukoriczamorzsolók
Stibor-körfűrészek

— mindig csak —
a m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügnökségénél
Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a. rendelendők meg. 5472

CALDERONI ÉS TÁRSA 5697

Budapest, IV., Váci- és Deák-utca sarkán. **Verseny- és vadász-csővek**

à tirage rapide és à foyer conservé legújabb szerkezettel gyors használatra a kuminium és más anyagból sárga börtokban kettős látócsővek domboru lencsékkel, 8 egész 16 szoros nagyítással másodpercz mutatók, lépmérő s aneroid magasságmérő zsebben hordhatók távolságmérő, zsebkörzők nagyítóüvegek vadász-szemüvegek, mérőszalagok, lómértékek



fényképezési készülékek amateur és turisták számára. Képes árjegyzék bérmentve állanak rendelkezésre.

Nines többé köhögés! Mell- és tüdőbaj ellen. Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növény-kivonata. 1 üveg ára használati utastással 75 kr. **Czukorka** 1 dobozzal 25 kr. Tea egy csomaggal 1 csomag 20 kr. 50 kr. kiz. 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredménye! Használták köhögés, rekedtség, kataraktus, hökhurut, náthas (influenza), székellenség, tüdőgyulladás stb. ellen. — Eredetiben kapható Fáykiss József nagy **Kristóf-hoz** címzett gyógyszerárban Budapest, továbbá **Török József** gyógyszerárban, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltenek.

Frommer A. Herrman utóda Megjelent a **BUDAPEST.** 5461 **díszes tavaszi főárjegyzék.** Főútlelet: V. kerület, Tükör-utca 5. szám. Kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg. Fiókútlelet: VI., Andrássy-út 1. sz. Minden rendelmenyhez **Magasan concentrált műtrágya egyedüli főraktára.** **ingyen melléklet.**

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)



VASÁRNAPI UJSÁG

12. SZÁM. 1894. BUDAPEST, MÁRCZIUS 25. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi 12 frt egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK évi 6 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 frt. Kérlekül előfizetéseket a postaiilag meghatározott viteldij is csatolandó. 2.50

KOSSUTH LAJOS MEGHALT.

ELVÉGEZTETETT. Az ékesszólás diadalainak, a dícsőséges harcoknak, az idegenek földjén való büjdosásnak, a lemondás keserű napjainak, az évek és a nehéz munka által elgyengített test kínos vergődésének immár vége van. A férfiú, ki nemzete sorsának intézésében oly kiváló részt tartott keze között; kinek neve, több mint negyven év óta, mint egy magasra fölemelt harczi lobogó állott a világ előtt, a mely körül táborok csoportosultak, hogy alatta vagy ellene küzdjenek; ki a rég elfeledett magyar névnek újra hírt és becsületet szerzett a földgolyóbis mindkét oldalán; s a ki végre Itáliának egy csendes városába visszavonulva, s nemzete sorsának fejlődését onnan is aggodó, szerető gonddal kísérve, lázas sietséggel dolgozott, hogy a nagy küzdelem nyomait be ne lepje az elfeledés pora: örökre lehunyta fáradt szemeit. Nemzeti nagy átalakulásunk harmadik nagy, vezető alakja is elment társai után oda, a hol nincs többé harc, nincs ellentét, mert minden világos, s múlt és jövő egybefoly-nak.



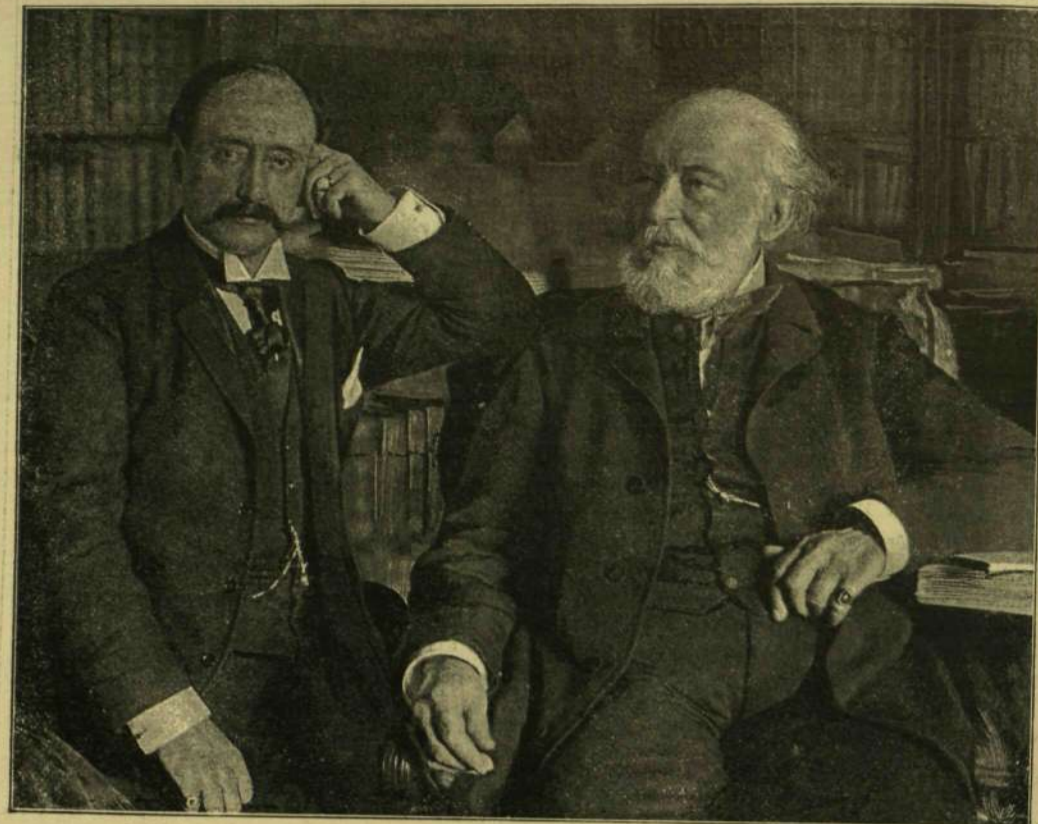
Kossuth Lajos 1841-iki arcképe.

Alig két évvel ezelőtt, a kilenczven éves aggastyánt, születésének évfordulóján, egész nemzetének hálás szeretete kereste föl, hogy örömének, hálájának koszorúját lábaihoz tegye. S ma a nemzet millióinak serege, könnybe borult szemmel ismét Turin felé néz, ama kiterített ravatalra.

immár mind a sirban nyugosznak; most már minden a történelemé, a miénk. Kossuth egy rendkívüli, kivételes egyéniség volt s kivételes sors jutott neki osztályrészül. A Gondviselés választotta ki, az emberek milliói közül, hogy az Időnek egy pontján végrehajtsa azt, a mire a magyar nemzetnek szüksége volt. A középkori feudalis, félig holt Magyarországból, melyet fejlődésében a belső és külső bajok hátra vetettek, kellett egy élő, új czélokért küzdő, a modern jog és szabadság alapjain álló nemzetet teremteni, mely Európa többi mívelt nemzeteihez hasonló legyen, s azokkal versenyt haladhasson. Száz kéz égett a munkában; a költők, a politikusok: a nemzet legjobbjai remélő szívekkel vettek részt abban. S az elsők közt legelő ott küzdött Kossuth. De az ellenfél is összeszedte minden erejét; mindenki érezte, hogy döntő harc készül. És ekkor a Gondviselés kívülről egy segítő társat küldött a nemzeti átalakulás, a köz-szabadság küzdő bajnokainak, a februári párisi forradalomban. Minden attól függött, lesz-e valaki, a ki a segítő társat fölismeri s az eszmék közösségének szövetségét elfogadja. Kossuth fölismerete a jelt, megértette az idők szavát s mert és tudott azok szerint cselekedni. Mert. Ebben volt nagysága, véglete. És ezentúl a vezér nem lehetett más, csak ő. A kiváltságok eltörlésének, az emberek jogi egyenlőségének, az európai közszabadságnak (liberalismus) nagy eszméit ő vette fel legerősebben magába, úgy hogy azok tényleg vele egy-



Párisban megjelent acsélmeztet után.
KOSSUTH 1849-BEN.



Ellinger Edének Turinban főlvetv fényképe.
KOSSUTH FERENCZ ÉS KOSSUTH LAJOS 1892-BEN.



KOSSUTH 1855-BEN.



Amerikában készült daguerreotyp fénykép után.
KOSSUTH 1851-BEN.



Égykorú meztet után.
KOSSUTH 1848-BAN.



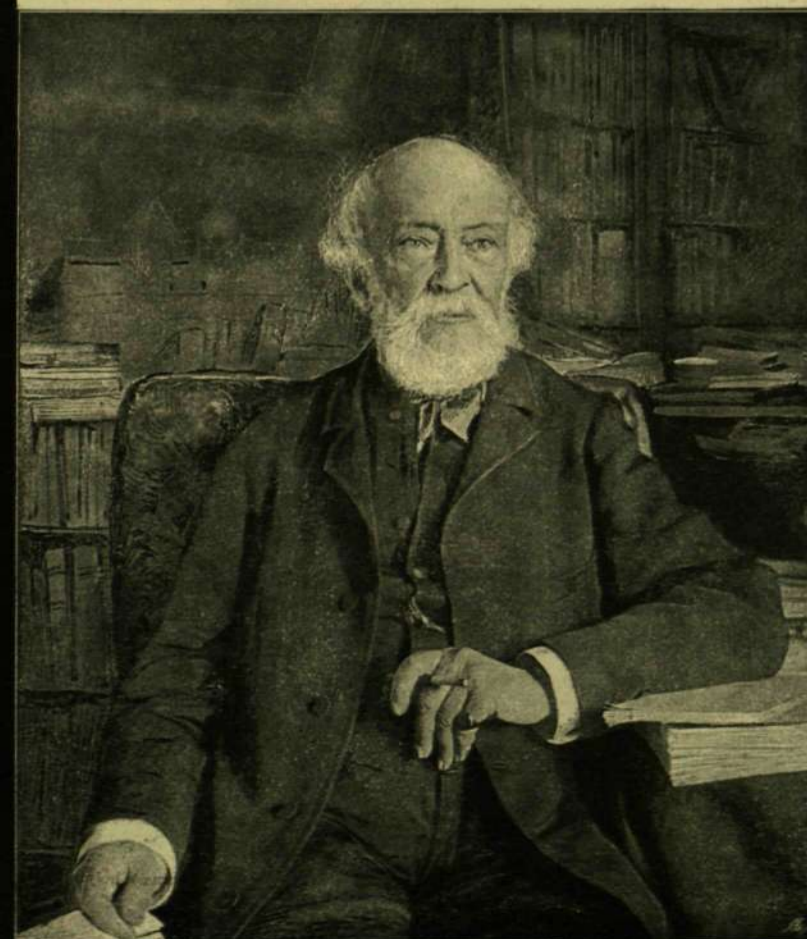
KOSSUTH 1852-BEN. Amerikában készült daguerreotyp után.



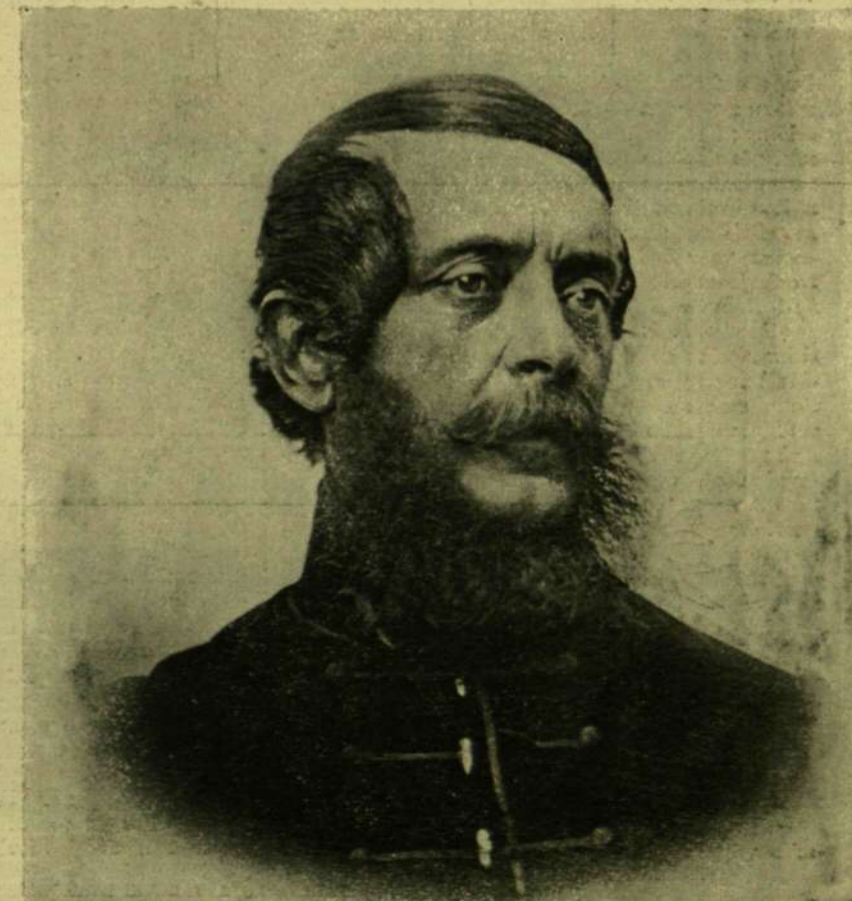
KOSSUTH 1855-BEN. Londoni fénykép után.



KOSSUTH 1852-BEN. Amerikai meztet után.



KOSSUTH 1892-BEN. Ellinger Edének Turinban főlvetv fényképe.



KOSSUTH 1852-BEN. Amerikában készült daguerreotyp után.



Cserna Károly rajza.

KOSSUTH LAJOS SZÜLŐHÁZA MONOKON.



Keresztelő-medence a tályjai ev. templomban.



TÁLLYA ÉS A TÁLLYAI EVANGELIKUS TEMPLOM, ZEMPLENMEGYÉBEN.

Cserna Károly rajza.



Kossuth lakása.

RÉSZLET A VIA-DEI MILLE-UTCZÁBÓL TURINBAN, A HOL KOSSUTH LAKOTT.

Kinnach László rajza.

KOSSUTH BUCSÚZÓJA.

ajánlott «passiv resistentia» s szenvedések eltűrése, a külföldnek szerencsésebb részeiben keresnek szórakozást a hazafiúi méltó aggodalmak ellen, á propos, ha látja a két gróf Károlyit, (Gyulát és Tibort) köszöntse kérem részemről. A genuai társas életről sem írhatok sokat különféle okért, melyek között az egyik fontosabb az, hogy nincsen; az emberek itt visszavonultan szoktak élni, úgy hogy bár legmagasabb rétegekkel vagyunk összeköttetésben, mégis keveset járunk társaságba, a munka s tanulmányok tehát kétszeresen hasznosak, mint foglalatosság, és mint időtöltés, mely nélkül meglehetősen utólréne az unalom. Reméljük, hogy nem sokáig kell itt lennünk, mindenki vár a tavasszal valamit, reménylünk mi is, hogy lesz alkalom oda menni, a hova oly régóta vágyunk.

Boldog új évet kívánva maradok hű barátja.
K. Lajos. (Az ifjabb.)
Ezek a levelek eléggé jellemzik a két Kossuth fiúnak akkori gondolkozásmódját. V. S.

Hány éve már annak? 1850 február 16-án történt. A sumlai török laktanyában összegyűlt magyar menekültekhez akkor tartotta Kossuth Lajos azon emlékezetes búcsúbeszédét, melyet a «Magyar emigratio Keleten» című emlékiratban is olvashatni:

«Érzem, hogy pályám végéhez közelgetek s rám a Rákóczy és Tököly sorsa vár! De ti, még ifjú nemzedék, meglátandjátok az elnyomott hazát és szabadság újra fellámadását; jussak eszetekbe akkor s ne hagyjátok poraimat idegen földben enyészni el. Isten veletek!»

Kevesen lehetnek még életben azok közül, akik ezeket a megrendítő szavakat hallották. Az

ifjúnemzedék jóformán eltűnt azóta, de a nagy száműzött mégis megérte az akkor elnyomott hazát és szabadság újra fellámadását. És ő, Sumlától Kiutahiáig, Kiutahiától Londonig, Londontól Amerikáig és Amerikától Turinig s ott a Via dei mille 22-dik számú házáig, mindig vezéresillaga maradt, a távolból épen úgy, mint pályája közeléből, a magyar szabadságnak és hazafiságnak.... Most az égitest kialudt, hanem világa még sokáig tündökölni fog a magyarok egén, hasonlóan nagy álló napokhoz, melyek elenyészésük után még századokon át láthatók s megtartják fényüket az ég boltzatán. Én hallottam búcsúszavait 44 évvel ezelőtt. Legyen hálás a hazá földje a nagy halott és hitvese porai iránt!

BODOLA LAJOS.



KOSSUTH DOLGOZÓ-SZOBÁJA TURINI LAKÁSÁN.

Ellinger Ede 1892-iki fényképe után.



Turini fénykép után.
KOSSUTH LAJOS TIVADAR.



KOSSUTH NEJE. Egykoru festmény után



Nápolyi fénykép után.
KOSSUTH FERENCZ.



MESZLÉNYINÉ KOSSUTH ZSUZSÁNNÁ.
Kossuth legifjabbik nővére († 1854).



KOSSUTH ÉDESANYJA.

Egykoru festmény után.

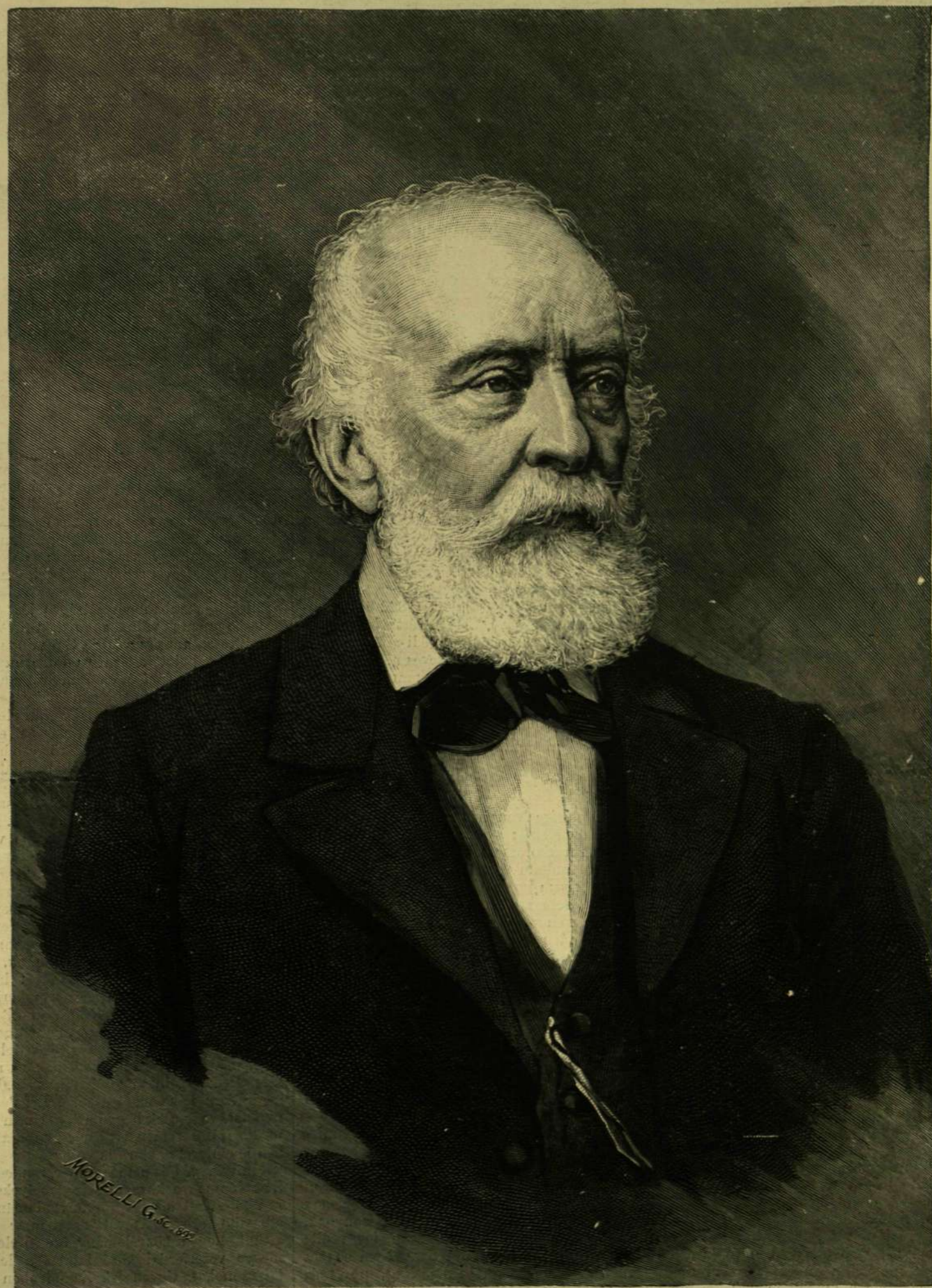


RUTTKAYNÉ KOSSUTH LUIZA.



KOSSUTH GYERMEKEI AZ ÖTVENES ÉVEKBEN.

Egykoru festmény után.



Legújabb fénykép után metszett Morelli Gusztáv tanár.

Kossuth Lajos



Görgey Perczel. Deák. Dembinszky. Kossuth. Aulich.
AZ 1848/49-KI MAGYAR SZABADSÁGHARCZ FŐBB SZEREPLŐI.

KOSSUTH LAJOS.

1802—1894.

A természet épen új életre ébredoz; a tavasz langyos lehellete erdőt, mezőt új tenyészetre serkent; az erejében gyarapodó nap elevenítőleg mosolyog a földre; a kereszténység a földtől közeli ünnepének megünnepelésére készül: s a magyar nemzet égen épen ilyenkor kellett az enyészket komor angyalának megjelennie, hirdetőn, hogy a minden erőnél erősebb halál, nagy birkózással ugyan, de végre is teljesen legyőzte majdnem egy századra terjedt fényes életét annak a férfúnak, ki az idő teljességében az ismeretlenséghomályából előlépve, hazaszereztével, lángszével s bálmulatos alkotó képességével egy új korszak hősévé, sőt egyik hatalmas vezérévé lett nemzetünk életében.

Megjött az utóbbi napokban országsherte szorongó aggodalommal várt gyászír, hogy «Kossuth Lajos nincs többé.»

Az egész művelt világ mély megilletődéssel irányozza tekintetét a turini ravatal felé; de az igazi gyász az egész világból csak Magyarországot illeti, azt az országot, mely ezt a tüneményes embert szülte, s azt a nemzetet, melyre ez a nagy fia soha el nem enyésző fényt árasztott.

Mostan immár egészen a történelemé lett ez a testileg és lelkileg egyaránt kivételes ember s az majd ki fogja mutatni számára a méltó és illő helyet a múltak nagy alakjai közt.

S nekünk már csak ezért is most, az ő elvesztése miatt öltött országos gyász és bánkódás közepette nem lehet földadatunk, hogy személyt és tetteit bíralgató tárggyá tegyük. E helyett mind az ő tisztelt emlékének, mind saját bánatos érzelmeinknek inkább eleget teszünk, ha élete folyamán főbb mozzanatait újítjuk föl e sorokban.

Kossuth Lajos, mint tudjuk, régi, de közép-nemes családból származott. Elei Túróc-megyében laktak, de atyja, Kossuthfalvi Kossuth László, Zemplénben került ottani rokonihoz s ügyvédi pályát folytatott. Egy ideig Szerencs szomszédságában Monok nevű kisdud faluban lakott, mint a gr. Andrássy-család uralmi ügyésze. Neje a művelt lelkű Thyrlingi Weber Sarolta volt, kitől egy fiú és négy leány gyermeke származott. Első gyermekük az egyetlen fiú, Lajos, volt, ki 1802 szeptember 18-ikán született, s a szomszéd Tállya város evangélikus templomában kereszteltetett meg. A gyermekek szaporodásával, különösen Lajos fölserdültével Sátoralja-Ujhelybe költözött a család, ott vásárolt saját házába, főleg hogy gyermekeit városban nevelthesse. Lajos csakugyan az újhelyi piaristáknál, majd Eperjesen és Sárospatakon végezte iskoláit. Szép jövedelmű atyja semmi költséget

nem kimélt, hogy fiának mennél kitünőbb nevelést adhasson. Nyelvmestereket is tartott mellette, kiktől a német és francia nyelvet már gyermek korában teljesen elsajátította. Középiskolai tanulmányainak befejeztével atyja példájára ő is a jogi pályára lépett, s e szakban Sárospatak akkori nagyhírű jogtanára, Kövy Sándor vezetése alatt szerezte meg első ismereteit. Majd ügyvédi vizsgálatot tett Pesten, (1822-ben), honnan aztán Sátoralja-Ujhelybe tért vissza s ott atyja mellett kezdte meg ügyvédi működését.

Gyermekek és ifjú koráról kevés részletes adat maradt fenn. Biztosabban csak annyit tudunk, hogy rendkívül szép, eleven, gyors fölfogású és igen jó szívű gyermek volt, mely tulajdonokkal azonban sokszor a makacsosság menő határozottság párosult. Ha érezte, vagy azt hitte, hogy valamiben neki van igazsága, kész volt haragot, vagy fenyegetést vonni magára, mint engedni.

Neveltetésére vonatkozólag egyik iratában következőleg szól: «...teljességgel nem áll, hogy gyermekkoromban s ifjú éveimben támasz nélkül maradtam a világban. Iskolázatásom s neveltetésem egész lefolyása alatt sem rokonaimnak, sem senkinek a világon sem pártfogására, sem segítségére nem szorultam, mert ennek minden költségeiről édes jó atyám nemcsak a szükségesig, hanem azontúl is a kényelmes, sőt úri ellátásig gondoskodott.»

Továbbá említi, hogy atyja, ki tetemes vagyonát a francia háború révén elvesztette, így szokott hozzá szólni: «Vagyont nehezen hagyhatok rád, de neveltetésem költségeit, ha mibe kerül is, nem kimélem; módot nyújtok rá, hogy magad kiképezhess; igekezsz hasznát venni, hogy az élet viharai közt saját magad lábán megállhass.» «Én — teszi hozzá Kossuth — igekeztem atyám jóságának hasznát venni.»

Mint még alig 14 éves serdülő ifjút egyszer egy zivataros napon a véletlen egy öreg cigány-asszonyval hozta össze, a ki minden áron jósolni akart neki a tenyeréből. Az únszólanak engedve, oda tartá tenyerét a vén asszonynak, ki azt figyelmesen megvizsgálván, így szólt: «Nagy jövőd vár az ifjú úrra. Nem sokára igen híres ember lesz belőle. Nagy nevé és dicsőséget fog szerezni. Meglássa, hogy az országnak a szabadítója lesz!»

«Nem tudom, — így szól Kossuth egyik emlékjegyzetében, — mily benyomás mondatta e cigány nővel ezt a jósolást, mely kísérve a természet csodás tüneménye által, reám fokozott hatást gyakorolt: de jóvőremre ez irányadó lett. Soha nem voltam babonás; de e pillanattól fogva a szabadságrét tudása ébredt fel bennem, melyet atyám függetlenségérzete öntudatlanul is táplált és nevelt, s ezentúl a történelemnek és a jognak szenvedélyes tanulmányo-

zása juttatott azon demokratikus meggyőződésre, mely minden léptemet vezérelte.»

Szintén ilyen jóslatnak bizonyult Kövy tanárnak egy megjegyzése is, mikor egy alkalommal Kossuthot, mint egy ifjúsági mozgalom vezérét, megdorgálva, így szólt hozzá: «A dominus Kossuthból, ha meg nem javul, még nagy országháborító lesz.»

Mielőtt azonban e sajtáságos jóslatok teljességébe mentek volna, sok nehézséget kellett a fiatal Kossuthnak legyőznie. S ő mindent legyőzött, mert tudott akarni és dolgozni. Anyyira sejtette nagy jövőjét s annyira nagy céljaira irányozta minden gondolatát és törekvését, hogy szinte elzárkózott az ifjú élet örömei és mulatozásai elől. Szerette és szívesen látogatta a társaságot, de legörömeztőbb olyan emberek közt forgott, a kiktől tanulhatott, vagy a kikkel a közügyekről hasznosan társalaghatott. A szülői házban elsajátított tiszta erkölcsökkel soha sem jött meghasonlásba. Evésben, ivásban a mértékletesség példaképe volt. Nők iránt finom előzékenységgel, de egyszerűen olyan tartózkodással viselkedett, hogy szinte bátorlannak tartották. Majdnem rendkívüli szépségét sokan és sokszor észrevették; de neki csak hitvestársi szerelme volt egyetlen első és utolsó szerelme. Az a titkos sejtelen, melyet küldetése előérzetének mondhatnánk, annyira elfoglalta és betöltötte egész lelkét, hogy nem maradt benne hely a közönséges emberi szenvedélyek számára. Szemlélődött, tanult s elmékedett szakadatlanul, hogy mennél gazdagabb és hatalmasabb szellemi fegyverzettel szerelje föl magát a reá váró nagy küzdelem megvívására. Pedig eleintén talán önmagának is félt megvallani lelke nagy álmait. Legalább nincs rá adat, vagy csak hagyomány sem, hogy nagy jövője iránti reményeit bár csak családja körében is emlegette, elárulta volna.

Mint ügyvéd és nemes ember, rendszeren eljár Zemplénmegye közgyűlésire, melyeken gyakran fölszólt s nagy törvényudományával és elbűvölő ékesszólásával csakhamar annyira kitént, hogy a közvélemény önkéntlenül is a megye vezérférfiai közé iktatta a lelkes fiatal szónokot. Ugyancsak Zemplénben már az 1825-diki követválasztásnál is tevékeny szerepet vitt.

Lelki erejének és bátorságának akkor adta első, de fényes bizonyítást, mikor 1831-ben a felvidéki pörlázadás Sátoralja-Ujhelyt is pusztulással fenyegette. Mikor a mindinkább tornyosuló veszedelem már-már kitérésre jutott, s város és megye tanácsalán rettegésben nézett a történendők elé: Kossuth a város piacán termett s a forrongó néphez olyan csillapító beszédet intézett, hogy annak hatása alatt nemcsak a rend állott helyre, hanem menten polgárőrség

is szervezkedett, mely aztán szerencsésen el is hártotta a városról az ellene törő veszedelmet. Kossuth föllépésének e meglepő sikere nagyon emelte népszerűségét, de egyszerűsége és a feltékenységet is annyira fokozta irigyeiben, hogy ezek nem állották hivatali hűtlenséggel gyanúsítani Szapáry grófnő előtt, kinek uradalmi ügyvédje volt. A grófnő azonban csakhamar meggyőződött a gyanúsítás méltatlan voltáról, s megújítja jeles ügyvédje iránti bizalmát. A következő 1832-dik évi országgyűlésre h. Vécsey Miklós őt küldte maga helyett Pozsonyba a «jelen nem levők» követi közé.

Ez volt Kossuth nyilvános pályájának igazi kezdete.

Az országgyűlésen első szónoki kísérlete nem sikerülvén, tolla hatalmához nyúlt. Több előkelő követel folytatott tanácskozás után a már rég óhajtott «Országgyűlési tudósítások» szerkesztőjévé lett. Ez írott közlemények csakhamar megnyerték a köztetszést, mert Kossuth oly hű képét adta az országgyűlési tanácskozáson, oly kiváló érzéssel tudta kiemelni a hazafias mozzanatosokat s jellemezni a kormány túlkapásait, hogy a megrendelők száma tömegesen szaporodott. Az «Országgyűlési tudósítások» folyton növekedő hatása és határozott ellenzéki szelleme mindinkább beszantázta a kormányt, mely utóbb titkos rendelettel utasította a postamestereket, hogy a lapokat ne szolgáltatassák ki a megrendelőknek. A mint ez az eljárás kiderült, óriási fölháborodást keltett mindenfelé s a meggék úgy fogtak ki a törvénytelen tilalmon, hogy azon túl a posta mellőzésével lovas hajdúk által vitették el maguknak a tudósítások újabb számaint Pozsonyból.

Az országgyűlés végeztével a tudósítások is megszűntek, Kossuth nem akarta a nemzetre tett hatásának fonálát megszakítani, s ezért — sokak kérése által is ösztönözve — a vármegyék és szabad királyi városok gyűléseiről írt hasonló szellemű tudósításokat. Így alapította Kossuth a «Törvényhatósági Tudósítások» című könyvatos lapot, mely szintén nagy hatással folytatta pályáját, míg a minden szabadabb szótól irtó kormány el nem fojtotta azzal, hogy a szerkesztőt, kinek működését Deák Ferencz is helyeselte, sőt közreműködésével is támogatta, 1837-ben «felségárlás» címén elfogatta s fogságra vetette, melyben négy hosszú évig szenvedett.

Méltatlan fogságával nemcsak rendkívüli népszerűsége emelkedett az egész haza előtt, hanem egyszerűségi sajtászeri alkalmat talált arra is, hogy valóban olyan oldalról képezze ki magát, a mire addig nem is gondolt, s a minek később nagy hasznát vette. 1878 nyarán e sorok írója meglátogatván a nagy számúzótt baracronai remetességében, Kossuth e fogságról egyebek közt ekképen nyilatkozott előtte:

Kimondhatatlan az a lelki és erkölcsi szenvedés, a mely fogságomnak különösen első heteiben gyötört. Majd megörültem nemcsak a velem történt hallatlan méltatlanság miatt fölháborodástól, hanem főleg a miatt, hogy teljes téletességre voltam kárhoztatva. Porkolábjaikat azt akarták, hogy a munkatlanság unalma öljön meg. S talán céljukat is érték volna, ha ritkán hozzáam bocsátott látogatóim egyike, egy nemes lelkű, előkelő hölgy, minden követ meg nem moztat, hogy adjanak számomra legalább valami olvasni valót. S fáradozásával nagy nehezen célt is ért. De végre is mit adtak olvasnom? Shakespeare műveinek egy kötetét, hozzá egy angol-német szótárt, de nyelvtant nem, ezek mellé pedig még riadásul egy Moocik-féle számtant. Nem tudtam, nevessek-e, vagy boszankodjam e gúnynak is beillő kegyességem. De a jobbik oldalról fogtam föl a dolgot. Nincsen olyan rossz, — gondolám, — a mielőlt valami jó ne volna kivonható. Elfogadtam az «olvasmányok»-at s menten elkezdtem tanulni angolul. Fogságomig alig volt alkalmam angol szót csak hallani is. Pesten a törvénygyakorlaton létemkor ízelíttem bele az angol nyelv-elembebe; de azt is abba kellett hagynom már a kezdetnél, mert körülményeim másképp rendelkeztek velem. Nosza tehát most újra elővettem az angol nyelvet. Soha nem felejttem, — hogy is felejtethetném! — hogy Shakespeare műveinek abban a kötetében, melyet kezembe adtak, tizenhat sornyi szöveg volt az első lapon. Elhatároztam magamban, hogy addig a következő lapon nem fordítok, míg az első lap tizenhat sorát az utolsó

betűig meg nem értem. Szerencsére a szótárom olyan volt, melyben a szók kiejtése elég jól jelezve. Először is tehát kisdtem a szótakat az első lapról s elkezdtem a lehető leggondosabb kiejtéssel betanulni egyenként. Ez nem sok időbe került. Sokkal több bajom volt a kiejtéssel, mint az emlékezetbe véséssel. De addig igazgattam, erőltettem számat s nyelvemet, míg régi emlékezéseim és a szótár utasításai alapján az így elérhető legjobb angol kiejtést meg nem tanultam. Akkor aztán hozzáfogtam a szöveg értelmének kihüvelyezéséhez. Az angol nyelvtant a szó szoros értelmében föl kellett találnom, mert a nyelv alkotmányának a rendszeréről fogalmam sem volt. S én mondhatom, hogy föltaláltam az angol nyelvtant. A mint pedig ezt föltaláltam és a százsor meg százsor átdolgozott tizenhat sort minden ízében tökéletesen megértettem, annyira tudtam angolul, hogy azután csak szóismeretemet kellett gyarapítanom, a mire a kötet többi része bő alkalmat szolgáltatott. Így kényszerített rá engem az osztrák kormány, hogy angolul alaposan megtanuljak, sőt, mint később a rám néző szomoró következtetés megmutatta, hogy angol szónokká legyek.

Sok tekintetben hasonlóképen jártam a számtannal. Egész ifjúságomban irtóztam a számtantól. A fogság unalma azonban megváltoztatta a természetemet. Órák hosszáig el-előprengtem egy-egy fogósabb feladat megfajtásán. De nem hagytam abba. Addig s annyiszor fejtettem a feladatokat, míg föltétlen bizonyossággal meg nem fejttem mindegyiket. Hanem aztán meg is tánezoltattam volna a számtanból magat Moocikot is, kinek elég tévedését, hibáját fölfeletem s meg is igazítottam. Igazán csodálatos a sors intése. Az osztrák engem gyötörni, vagy legalább boszontani akart ezzel a száraz számtannal, és valóban ezzel vitt rá, hogy pénzügyminiszterre kiképezem magamat. Úgy van. Ha volt valami beise pénzügyminiszteri működése, azt én egyenesen az osztráknak köszönhetem. Ó gondolt én ellenem gonosz az ő szívében, de az én istenem, a magyarok istene, jóra fordította még a gonoszsgot is! Látja, milyen csodálatosak a gondviselés útjai!

Mély megindulással hallgattam ez elbeszélést. Most kisdikimot jegyzetaim közül, hogy ez se menjen feledésbe.

Leirhatatlan az a mely fölháborodás, mely Kossuth, Wesselenyi és az országgyűlési ifjak fogságra vetése miatt az egész országot eltöltötte. Nem is nyugodott a közvélemény és az 1839-ben összehívott országgyűlés, míg a méltatlanul szenvedők szabadsága vissza nem adott. 1840 április 22-dikén olvastattott föl az országgyűlés mindkét házában az a királyi leirat, mely «az összes statusfolyoknak amnestiát» adott.

Wesselenyi megvakultan, Kossuth betegten hagyta el börtönét. Kossuthnak, mihelyt tehette, első dolga volt, hogy Pestmegye gyűlésén megjelenve, köszönetet mondjon úgy ennek a megyének, mint mindazoknak, a kik szabadulását munkálták s fogsága alatt egyetlen gyámoluktol megfosztott agg szüleit támogatták. A megyegyűlésen ekkor tartott gyönyörű s ma is meghatározó beszédét ezen emlékező szavakkal végezte:

«Isten óvja meg a nemzetet, Isten óvja meg a tekkarokat és rendeket minden gonosztól. De, ha elkövetkeznek a viszontagság napjai, melyekben a köznépek, melyekben a megyének szüksége lenne férfiakra, kik teyekenek és áldozzanak, teyekenek mindent mit ember tehet, áldozzanak mindent, mit ember becsülhet az életben: életet, vagyonot, minden családi örömet és mindent, mit a meleg szív szerkeszt s a mi mindennél nagyobb, — ha kell —, a becsületet is feláldozni kész vagyok. S ha elkövetkezik ily áldozatok ideje: hálám emlékeztetésében újra felejtend-erőtlenségemet; tartozásom érzete óriássá feszíteni e kebelben a törpe erőt, s én, ki egyike vagyok a leggyöngébbeknek, — versenyer kelendek a legerősebbekkel, nem hírdet, nem dicsőségért, nem jutalomért, hanem versenyer áldozatban nemzetemért»...

Kossuth, a mint megrongált egészségére újra helyre állt, megnősült. 1841 szept. 9-dikén feleségül vette *Messleni Messelenyi* Terézt. De egybekelésük öröme megzavarta a papi kicsinykedés. A menyasszony ugyanis r. katolikus volt s e miatt szövetségüket, mint vegyes házasságot, vonakodott az illető plébános megállani,

a mi nagyobb izgalmat keltett. Így a Kossuth felekezeteinek papja adta őket össze. Ez volt az első vegyes házasság, a melyet evangélikus pap áldott meg. S az áldás fogatos lett. Példásabb házasságot képzelni sem lehet, mint a milyen a Kossuthké volt, melyet isten három gyermekkel áldott meg: ezek: *Ferencz* (szül. 1842-ben), *Lajos Tiudar* (szül. 1844-ben) és *Vilma* (szül. 1843-ban, meghalt 1862-ben).

Kossuth szabadságával együtt visszanyerte életkedvét és munkaerjét is. Jra a cselekvés terére lépett. Az 1840-ik év végén megalapította a «Pesti Hírlap»-ot, melynek első száma ugyanazon évi december 29-dikén jelent meg. Országos esemény volt ez. Az ékes és hatalmas tollú szerkesztőnek mindjárt az első szávai ébresztve, lelkesítve hatottak el az ország legtávolabbi zugába is. Egy hónap alatt 5000-re szaporodtak a lap előfizetői. Barát és ellenség egyaránt bámulva látta ezt az addig hallatlan sikert. A «felsőbb körök» eleintén lenézéssel, majd boszankodva, végül pedig rettegéssel nézték, mint gyarapodik napról-napra a lap hatalma s mint növekedik az áradat, mely a kiváltásokat és előjogokat elsőpréssel fenyegette. Hazafüti aggodalmi a «Pesti Hírlap» politikájának ellenzójévé tették a reformok megindítóját, Széchenyi Istvánt is, ki csakhamar a «Kelet népe» című munkájával lépett sorompóba Kossuth és a «Pesti Hírlap» ellen, melynek hangját és irányát nemzetünk néze veszedelmesen tartá.

A két nagy ellenfélnek voltaképpen egy volt a célja, t. i. Magyarország és a nemzet anyagi és szellemi erőinek kifejlesztése, az osztálykülönbségek megszüntetése, a jogok és kötelességek egységes szabályozása, az ország önkormányzatának minden idegen beleszólastól ment rendezése, egy szóval az ország és nemzet naggyá, hatalmassá emelése. Az eszközök tekintetében azonban nagyon eltértek egymástól. Széchenyi a fokozatos haladás híve volt; nem akart kockázatot semmit, félt a rázkódtatásoktól s félt különösen az Ausztriával fennálló viszonybelátásától; Kossuth ellenben gyorsan akarta helyrehozni a százados mulasztásokat. Mig Széchenyi első sorban vagyonossá kívánta tenni a nemzetet: Kossuthnak az volt a jelszava, hogy «előbb politikailag kell szabadoknak, önnállónak lennünk, mert csak a politikailag szabad, önművelő nemzet lehet annyira úr otthonában, hogy teljes erővel fejlesztheti szellemi, anyagi és gazdasági érdekeit». Széchenyi az akkori rendi alkotmány tényezőivel: a köz- és főnemességgel s az udvarra támaszkodva, kívánta a nemzeti és állami megújítást végrehajtani; Kossuth ellenben demokratikus alapokon akarta államéletünket berendezni, s az egyenlő teherviselés, a közadózás behozatalával, a jobbágyság, szoval az egész nemzet belevonásával vélte megalkothatni az új, alkotmányos Magyarországot.

A «Pesti Hírlap» által keltett izgatottság következtében a felső és titkos hatalmak gyanakodtak, s addig ármánykodtak, míg ki nem esavarták Kossuth kezéből hatalmának ez idő szerinti főszekőzét, a «Pesti Hírlap»-ot, olyan föllépésre bírva a lap kiadóját, Landerert, hogy Kossuth nem kívánhatta vele tovább is fenntartani az összeköttetést, s visszalépett a «Pesti Hírlap» szerkesztésétől 1844 közepén. De nyomban egy új ügynek a zászlaját ragadta kezébe. Megalapította a «Védegyelet»-et, melynek első sorban közgazdasági célja volt ugyan, de politikailag is újabb lépcsőjévé lett Kossuth föltartóztatathatlan emelkedésének.

Majd következett 1847-ben a követválasztás. Kossuth, miután előbb az országos ellenzék programját kidolgozta és a Pesten tartott pártgyűlésen el is fogadtatta, Pestmegyében lépett föl követjelöltül. A kormány és a konzervatívok mindent elkövettek megbuktatására. De haszlatlan. Okt. 17-én nagy többséggel Kossuth választott meg országgyűlési követnek.

Az ellenséget nagy lehangoltsággal fogadta ezt az eredményt. Maga Széchenyi is annyira féltelmesnek tartotta Kossuth belépését az alsóházba, hogy az ő hatásának ellensúlyozására maga is beválasztotta magát követül Mosonmegyéből.

Az országgyűlés 1847 november 17-ikén nyitott meg sokott helyen, Pozsonyban. Az ünnepies megnyitásra maga V. Ferdinánd király is megjelent s ott királyi ajkáról századok óta nem hallott magyar nyelven szólt az egybe-

gyült rendekhez következőleg: „Magyarország rendjeit itt látni örövendek. Atyai szándékomat a királyi előadások mutatják. Fogadják bizalommal!”

Itt már nem az 1832-diki tartózkodó és csak a „jelen nem levők követe”-ül küldött Kossuth jelent meg, hanem a kész politikus és államférfi. A megnyitás után két nappal (nov. 19.) tartott ülésen Kossuth felszólalása közfigyelmet keltett; de a 22-diki ülésen mutatta be magát, mint igazi első rangú parlamenti tehetséget, abban a nagy és minden ellenzést elbátortalanító beszédében, melyben a kormány által kívánt „hálafelirat” eszméjét elutasítva, azt sürgette, hogy rendes fölirotban tárja föl az országgyűlés az ország bajait és sürgősen követelje azok gyökeres orvoslását. Ekkor mondta ki először, a mit később a történelem váltig igazolt, hogy üdvetlen magára az uralkodó házra nézve is, ha egy fejedelem alatt két olyan ország van, melyek egyike alkotmányos, a másika pedig önkényes uralmi rendszer szerint kormányoztatik.

Öt napig tartott a vita, s Széchenyi és mások ellenzése dacára is a Kossuth fölfogását tette magáévá az országgyűlés. Ez volt Kossuth Lajosnak első nagy parlamenti diadala.

Ezentúl már akarva sem térhetett volna ki a vezéri szerep elől. Vezérének vallotta őt a hatalmas ellenzék, s vezérének az egész ország szabadelvi gondolkozású lakossága.

Az 1847-iki országgyűlés alkalmából a követeknek adott vármegyei utasításokat, még a kormánypartiakat is, már a haladás és a közelgő nagy események szelleme lengte át.

A válaszfóliroti viták után Szemere Bertalanak a közteherviselés iránt tett indítványa került sorra. Ennek tárgyalásakor szintén nagyszabású beszédet mondott Kossuth, dicsőítvén a magyar nemesség multját, de egyszersmind örökre elbúcsúztatván az adó nem fizetés elvét. Ez a remek beszéd oly szerencsésen állította szembe egymással a múltak érdemeit és a jövő elháríthatatlan követeléseit, hogy a kételkedő lelkekben is meggyőződést teremtett s az eszmét diadalra juttatta.

Míg a magyar országgyűlés különböző, aránylag elég mérsékelt reformtervek fölött tanácskozott: Párisban február 24-én, egész Európára nézve váratlanul, kitört a forradalom, mely Lajos Fülöpöt elűzte s kikiáltá a köztársaságot. E forradalom gyors győzedelme mintegy jeladásul szolgált Európa többi elnyomott népeinek, hogy ők is reméljenek. A magyar ügyeket e dolog annyiban érinté, hogy a forradalom győzelme következtében a bécsi bank hitele megrendült; a közönség tömegesen rohant bankjegyeinek beváltására, a mit a bank, természetesen nem tudott egész terjedelmében teljesíteni. E közönség egy része magyar állampolgárokból állt, azon megyék lakóiból, a melyek helyzetüknél fogva Bécs felé gravitáltak. Ezek megrémülve, a pozsonyi országgyűlésen levő követekhez fordultak megnyugtatóért. Így került Győr megye egyik követe, Balogh Kornél, indítványa folytán az ügy a magyar országgyűlés elé márczius 3-án, a ki megnyugtatót kért a kormánytól a forgalomban levő bankjegyek mikénti fedezése iránt.

Kossuth megragadta a kedvező alkalmat, hogy az egész magyar alkotmány átalakítása érdekében megtegye indítványát. A parlamenti felelős kormányformát ugyan már előbb is emlegette s a reform-párt programjában benne volt az már vagy három év óta; de annak közeli megvalósítására komolyan senki sem gondolt, mert nem tartotta lehetőnek; inkább csak a kormány féken tartására használták, mint követeléseik legvégső posztulátumát. Egyedül Kossuth látta be s merte kimondani, hogy a nagy átalakítás megtételére itt a kedvező alkalom. Márczius 3-án Balogh indítványának tárgyalása után fellélt s egy fényes beszédében kimondá, hogy „emeljük föl politikánkat az események színvonalára; s egy kész feliratot terjesztett a rendek elé, melyben fölkerít a királyt, hogy felelős tanácsadókat küldjön a közigazgatás külön ágainak megfelelő számban az országgyűlésekre, kik a nemzetet a korona szándékai iránt tájékoztassák, az országgyűlés tanácskozásában személyesen részt vegyenek, s a hozandó törvények végrehajtását eszközölkéjék. Ebben az alakban lépett fel a felelős minisz-

terium eszméje a magyar országgyűlésen, jőformán egyedül Kossuth tényeként, bár a gondolat nem volt új, mert Eötvös, Kemény, Csengerly, Szalay és többen már évekkal az előtt küzdöttek érte. Azt az indítványt most az alsó ház, az európai közállapotok hatása alatt, egyhangúlag, nagy lelkesedéssel elfogadta. A felső ház ki akart előle térni, húzta, halasztotta e dolgot; de közbejött a bécsi forradalom (márcz. 13.) s ennek hatása alatt 14-én, a nádor indítványára,

németségű szónoklását. Márcz. 16-án Bécs teljesen Kossuth hatása alatt állott.

E küldetés után csakhamar tényleg megalakult az első független felelős magyar kormány a nagy emlékeztető gr. Batthyány Lajos elnöksége alatt. Kossuth a pénzügyi tárczát kapta, s így csak szakminiszter volt ugyan, de rövid időn ő lett a vezér úgy a kormányban, mint a pártban.

E nagy vívmány alkalmából így nyilatkozott



A HAZA NEMTÖJE KOSSUTH AVATALÁNÁL. — VÁGÓ PÁL RAJZA.

az is egyhangúlag csatlakozott hozzá; s 15-én már a nádor vezetése alatt egy országos küldöttség vitte a feliratot Bécsbe a királyhoz. E küldöttség legünnepeltebb alakja a felirat tárgyanak indítványozója és keresztülvivője: Kossuth volt, a kit bécsiek is, kik még a csak akkor lezajlott mozgalom hatása alatt állottak, midőn oda 75 országgyűlési tagtársával s a mintegy 200 fölött álló országgyűlési ifjúsággal (jurátusok) megerkezett, leirhatatlan lelkesedéssel fogadtak. Nagy számú polgárorséget állítottak tiszteletre s elragadtatással hallgatták gyönyörü

Széchenyi: „Bátrabbak, merészebbek, kikkel magasb, láthatatlan hatalmak látszanak szoros szövetségben lenni, rövid napok alatt oly alapokra fektették hazánk jövőjét, melyet — tisztelet, becület, de igazság is! — velem együtt mi, hangyamunkások, talán soha, vagy csak generációk után lettünk volna képesek megalakítani.”

Az új magyar kormány, mely ápril 7-dikén nyert királyi jóváhagyást s az 1848. évi III. törvényekben megerősítést, ápril 14-én érkezett Pozsonyból Pestre, hol 1848 július 5-én nyílt

meg az első népképviselői országgyűlés, hogy azonnal nemcsak a rendes folyó ügyekkel, hanem a Bécsből fölbujtogatott nemzetiségek lázadásának elfojtásával s a haza és a szentesített törvények fegyveres védelmének sajnos kényszerűségével foglalkozzék. Julius 11-én tartotta Kossuth azt a páratlan nagyszabású beszédét, melyben a hazát fenyegető veszedelem elháríthatása végett 200,000 katonát és 42 millió forintot kért s azt az egész ház az akkori ellen-

dítványozására készítették Kossuthot, hogy a képviselőház a honvédelmi bizottságra ruházza a kormányzatot, a melynek kezdetől fogva Kossuth volt a lelke, majd megválasztott elnöke, s a mely a függetlenség kimondásáig tényleges kormánya volt az országnak.

Ezután mindkét részről nyíltan megindult az a rettenetes küzdelem, melynek zivataros folylása alatt Kossuth hazánk kormányzóivá emelkedett s mely annyi babért és tiszteletet

juttatta, midőn az orosz beavatkozás kiesavarta kezzeinkből a győzelem zászlaját.

Kossuth az események e fordulátával hontanlan földönfutóvá lett. Orsován át Törökországba menekült, hol Viddinben úgy őt, mint a vele egyidejűleg oda érkezett magyar, lengyel s orosz csapatok menekülteit (mintegy ötezer embert) lefegyverezték, de egyszersmind tisztességes elátásukról is gondoskodtak. Az osztrák kormány mindent elkövetett, hogy kiadassa őket; de a szultán, főképp Anglia biztatására, erre sem szép szóval, sem fenyegetéssel nem volt rábirható. E helyett Kossuthot és a hozzá csatlakozókat Ázsiába, Kintahiába belebektette s ott tartotta őket 1851 őszéig, mikor az amerikai Egyesült-Államok kormánya kieszközölte a szultántól, hogy Magyarország volt kormányzója, mint az Egyesült-Államok vendége, Washingtonba vitethessék.

Ekképen Kossuth visszatérhetett a művelt világba Kintahiából, hol minden tisztelettel és előzékenységgel bántak ugyan vele, de mégis csak fogoly volt. Nejével, gyermekeivel s vagy másfél száz főnyi bujdosótársal együtt szállott az érte küldött amerikai hajóra. Az európai szárazföldi hatalmak annyira tartózkodtak a Kossuthal való érintkezéstől, hogy útja közben sem Olasz-, sem Franciaországban nem engedték partra lépni. De ő mégsem egyenesen Amerikába ment, hanem Angliába hajózott, hol, mint a szemtanú Pulszky beszéli, „ejelenléte és beszédei leirhatatlan lelkesedést szültek, s csak innét ment az északamerikai államokba, hol királyi tisztelettel fogadtatott s hét hónapig ott tartózkodván, beutazta az államokat tele reményekkel a forradalmi szellemnek legközelebbi felújulása iránt.”

Amerikából visszatérve, Angliában tartózkodott és vezette a menekültek főbjeinek közreműködésével a haza felszabadítására irányzott tevékenységet. E tíz évig tartó lankadatlan munkásságot III. Napoleonnak az olasz függetlenség érdekében Ausztria ellen kezdett háborúja szakította meg, mikor Kossuth, kit Napoleon biztató ígéretekkel közreműködésre szólított föl, az emigráció többi fejeivel együtt Olaszországba költözött át, hol Olaszország vezérférfiával, Cavour miniszterrel is szoros összeköttetésbe lépett.

Nagy okai voltak mind Kossuthnak, mind itthoni barátainak, hogy Napoleon támogatására számítva, törekvéseik sikerében bizhassanak; de a villafrancai béke, Napoleon szöszegése, majd pedig Cavour halála következtében minden reménykedés dugába dült, az 1867-diki kiegyezéssel pedig Kossuthnak további tényleges szereplése megszűnt.

Törekvéseinek meghiúsulása s e mellett leányának és nejeinek elvesztése mély bánkódásba dönté a nagy száműzöttet, ki ezentúl olasz földön választott magányában megvonulva, leginkább a természet és a tudomány örmeiben s emlékiratainak rendezésében és kidolgozásában kereste és találta egyedüli vigasztalását, s csak koronként hallatta haza irt leveleiben itthoni állapotainkra vonatkozó nézeteit.

Honfitársaival való összeköttetése azonban halála napjáig nem szűnt meg. Hol egyesek, hol küldöttségek sűrűn látogatták előbb baraccionei, majd turini lakásán, mert szíve és háza mindig nyitva állt minden magyar előtt.

Harmad éve 90-dik esztendejének betöltése alkalmából ismét országos ünneplés tárgya lón. Törvényhatóságaink és városaink, politikai és társadalmi köreink versenyezve halmozták el a szeretet és tisztelet jeleit. De az öreg kor terhe mind súlyosabban nehezedett vállaira; s ez év elején betegség támadta meg, a mely a 92 éves agnak erejét csakhamar kimeríté.

Márczius 20-án éjjel 10 óra 55 perczkor lehelte ki nemes, tiszta lelkét, övéinek s hozzá sietett barátainak körében.

Legyen áldott emlékezte!

KOSSUTH ANGLIÁBAN.

Rónay Jácint nagy érdekű naplójegyzetei különösen részletesen emlékeznek meg arról a fényes fogadtatásról, melyben Kossuth akkor részeseült, mikor a Törökországgal ugyan részről folyt diplomáciai tárgyalások után Southamptonban partraszállott. Rendkívül sok becses jellemző adatot tartalmaznak a naplójegyzetek az

szerezett a magyar fegyvereknek, de a mely két nagy hatalom egyesült erejének megbírhatalan nyomása alatt végre is a világi fegyverlerakáshoz s egy évtizeden túl terjedt önkényes uralom gyászos korszakához vezetett.

Csodával határos az a rendkívüli hatás és tevékenység, melyet Kossuth a fegyverrel kelés óta, majd pedig kormányzó állásában tanúsított. Úgy szólván a semmiből teremtette elő azt a fegyveres hatalmat, mely a hadviselés minden eszközével ellátott Ausztriát már-már földre tiporta s a magyar ügyet már-már diadalra

A nemzetiségek lázolásának továbbterjedése, Jellasics beütése, továbbá az a kétszínű húza-vona, melylyel a bécsi udvar Batthyány új kormányának megerősítését halogatta, és a minden irányban fokozódó zavarok annak in-



AZ 1848-IKI ORSZÁGGYŰLÉS MEGNYITÁSA BUDAPESTEN.

Egykorú kérajz után.



KOSSUTH LAJOS KÖVETTTÉ VÁLASZTÁSA 1847-BEN.

1847-ten Pesten megjelent kérajz.

«A követválasztásra bejött kortések díszmenete Pesten, október 17-én 1847.»

KOSSUTH HALÁLA ÉS TEMETÉSE.

Az egész ország gyászt öltött Kossuthért. A keresztény világ a Golgotha nagy ünnepeit üli, a szenvedéseket, a nagy eszmék üldözöttségének és Kalváriára huzolásának áhitatos emlékezetét és egy pár nap múlva a föltámasztását, az eszmék diadalának ünnepét, a nagy hozsannát!

Most, midőn e sorokat írjuk, még komorak a keresztény templomok fájdalmas zsoltárok hangzanak, Jeremiás siralmi szólnak; az oltárok megfosztva ékességeiktől, a harangok érc nyelvvel elnémulva.

Az ország minden részében, falvakban, városokban, mindenütt ott látni a gyászt, a fekete lobogókat, a meghatott arczokat.

A vallásos és nemzeti érzület oly mély összhangban találkozik össze 1894 nagyhetében!

A gyászhir a márczius 20-ikát befejező éjjelkor érkezett meg Budapestre. Mindenki el volt már rá készülve. A napközben Turinból jött tudósítások mind szomorún jelentették, hogy nincs többé semmi remény, a nagy beteg utolsó küzdelmét vívja a halállal, mely oly nehezen, napokig tartó küzdelem után bírta csak kiragadni az élők közül a század nagy emberét. A fővárosi lapok e hó 20-án rendkívüli kiadásokban adták közre a legújabb híreket. Budapest és Turin közt állandó volt a táviró-összeköttetés. Az elméket és érzelmeket Kossuth haldoklása foglalta le. A késő éjjelkor is szerte hordta a fővárosban a telefon az országos gyász megrendítő hírét. A klubokban, társaskörökben, kávéházakban virrasztottak.

A ki még nem tudta, s reggel kinézett az ablakon, kilépett az utcára, megmondták a gyászlobogók, hogy nincs többé Kossuth! Alig lehetett embert látni hirlap nélkül, s a nyomdák alig győzték egész napon nyomtatni a rendkívüli terjedelmű lapokat.

Napfényes idő volt, de hideg. Épen a tavasz kezdete.

Az utolsó órák.

Kossuth mindkét fia Nápolyban lakik. A betegség rosztára fordultakor *Ferenct* atya beteg ágyához hívták, ki aztán a legnagyobb szeretettel virrasztott mellette. *Lajos Tivadart* csak akkor szólították Nápolyba, mikor az orvosok a beteg állapotjában fölismerték a vég kezdetét. Nem akarták Kossuth kedélyét azzal izgatni, hogy mindkét fia mellette legyen, a mi halálos sejtelmekkel tölthette volna el. A beteg huga, özvegy *Ruttkayné*, bátyja háztartásának hűséges vezetője, már egészen kimerült. A megszokott orvosok mellé a turini egyetem tanárai közül meghívták *Bozzolót* is. A rokonok közül megérkezett *Ambrozovitsné* (Kossuth egyik nővérének leánya) Budapestről. Budapestről ott időzött *Lukács Gyula* képviselő, majd Kossuth bizalmasa, *Helfy Ignác* is megérkezett nejevel, pár nap múlva *Eötvös Károly* és gr. *Károlyi Gábor* képviselők. Már *Helfyt* alig ismerte meg a nagy beteg. Az utolsó három napot általában önkívületben töltötte s csak kevés időre eszmélt föl, de akkor is alig beszélt. Lajos fiával alig egy pár szót válthatott. Keveset aludt, enni nem tudott; ereje elveszett, pedig ez a 92 éves agastyán néhány héttel ez előtt még erőteljes ember volt szellemi és testi erejének tökéletes birtokában. Hisz még nem régen küldte haza levelét az egyházpolitika mellett. Széttört, mint a kőszikla.

Márczius 20-ika komor őszi nap volt Turinban; az eső szakadt. De a lakosság nagy csoportokban gyűlt össze a beteg lakása előtt. Ha nem is oly sokan ismerték Turinban (sehova sem járt, csak sétálni, nyilvános helyen nem jelent meg), de mindenki tudta, hogy Turinban él Kossuth, a nagy magyar, a ki Olaszország történetében is szerepet vitt, a kinek tiszteletreméltó hírét hallotta mindenki, a kinek hazájabeli népszerűségét fölőrizte Turin városa, mikor küldöttségek, mikor 800 magyar jelent meg nála s a kire a város büszke volt, hogy falai közt találja meg a hazánkívüli otthonát, egy szerény, szent oázist, a melyet semmi más, csak a tisztelet keres föl. Egész Olaszország tájékozottai kívánta magát a nagy magyar állapotáról. Napok óta állandó rovat volt az olaszországi lapokban Kossuth betegsége. A turiniak számára az orvosok külön tudósításokat adtak hogy-létéről.

Márczius 20-ikán Kossuth lakása előtt mindegyre nagyobbodott a tömeg. Rendőröket kellett küldeni, hogy a rendet fentartsák. A város épen közgyűlést tartott s ott Kossuth bekövetkező haláláról beszéltek. *Voli* senator-polgármester a közgyűlés hatá-

rozatával ment el a haldokló családjaához, hogy följajánlja a város nagyrabecsülésének minden kifejezését. Ha idegen fölben kell nyugodni Kossuthnak, ott van a Pantheon, a hol nagy emberek pihennek. És talán ott is helyezik el Kossuth koporsóját, mig elhozzák a haza földjébe.

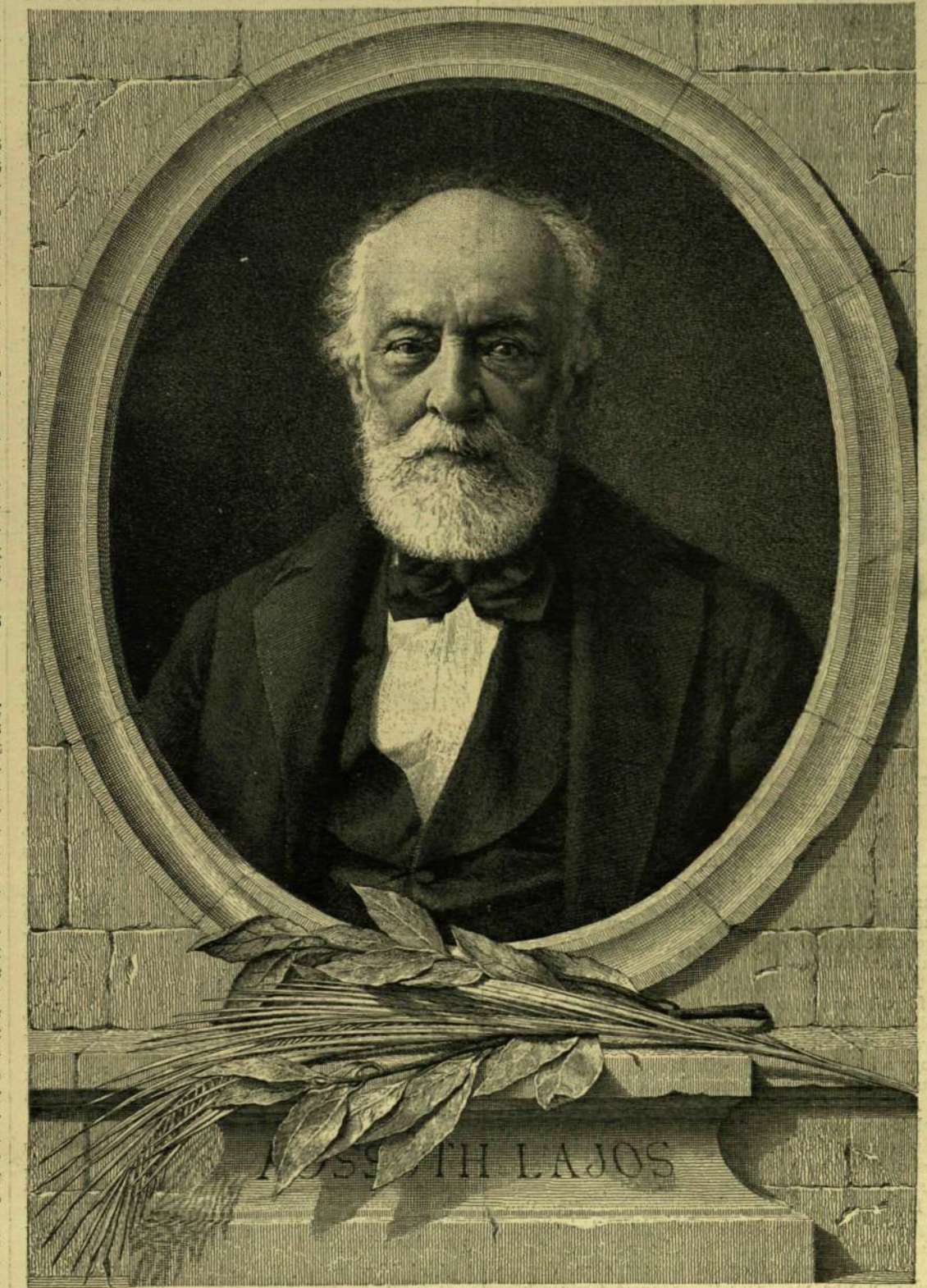
A haldoklóhoz megérkezett Svájcban régi barátja, *Figyelmess* ezredes is. A beteg már nem ismerte meg. Az amerikai római követ utasította a turini amerikai konzult, hogy ajánlja föl teljes szolgálatát. A házban majd minden öt perczben a távirat-kihordó jelent meg, olykor egész csomó távirattal. A ki magyar volt Turinban, mind ott volt.

Esti tizenegy óra előtt 5 perczrel a beteg föl dült arczal jött ki *Aulich* titkár az ebédlőbe, és reszkető

Turin város hatósága azonnal kiadta a rendeletet, hogy a halottas ház előtt a városi örök álljanak föl teljes díszben.

A turini halottas házban.

A Via dei mille 22. számú ház előtt márcz. 21-én déli 10 órakor megjelent Turin város díszseregéből 12 legény, s helyet foglalt a kaputól föl a lépcsőkön a halottas szobáig. Oly kitüntető figyelem, melyben külföldiek közül csak Kossuth részese, kit az olaszok is magukénak vallottak. A turini városházára kifizették a gyászlobogót is. *Crispi* miniszterelnök táviratilag intézkedett, hogy a nagy halott háboríthatatlanul ott maradjon lakásán, mig hazája a temetés iránt intézkedik. *Crispi*, ki az olasz szabad-



KOSSUTH 1893-BAN.

Dobó Jenő rézmetszete után.

hangon mondta: *«Meghalt! Utána hangzott Bozzolo orvos szava: «E morte.»*

A halál pillanatában az elköltöző nagy szellem körül voltak: a két fia, *Ruttkayné*, *Ambrozovits* és felesége, fiai: *Dezső* és *Lajos*, *Helfy* és felesége, gr. *Károlyi Gábor*, gr. *Benyovszky*, *Aulich* titkár, az orvosok, *Eötvös Károly*, *Figyelmess* ezredes.

Kossuth betegsége rendkívül kínos volt, de halála órájában megszűnt a testi gyötrelme. Szemei szeliden zárultak le. A kik körül voltak, két kezét csókolgatták. Gr. *Károlyi Gábor* felnyomta a halott alát és aztán felkötötték egy fehér kendővel.

Kossuth Ferenct éjjelkor küldte szét a táviratokat haza, az összes pártelnököknek, a képviselőház elnökének, az olasz kormányának, Pest- és Zemplén vármegyéknek.

sígharoz alatt ismerte meg Kossuthot s maga is ott volt *Garibaldi* híres 'marsaljai ezere'jéi közt, a legmelegebb táviratban tolmácsolta a családának részvétét. Az olasz városok közül első volt *Verona*, mely részvét táviratot küldött. S míg Turin polgárai első-kül vitték koszorút a halottnak, a város polgármestere Budapest polgármesteréhez ezt a táviratot intézte:

«Turin város közönsége, mely híres vendégének, *Kossuth Lajosnak* iránta táplált állandó rokonszenvét mindig oly tiszteletteljes szeretettel viszonzotta, mely megindulással járul a legnemesebb magyar nemzet és hazafias fővárosának mérhetetlen gyászához. A közegtanács nevében: *Voli*, polgármester.

Déli 10 órától kezdve egymásután érkeztek a részvét táviratok Magyarországból, Olaszország városai-

hadí gőzös 33 ágyulóvést tett, s a «Chrystabell» angol yachthoz eztek...

Az idő jobbra fordult. A német császár otthonosan érzi magát, és nejjével, gyermekeivel nagyobb sétákat tesz.

Királyunk a jövő héten látogatást tesz Abbáziában. Ő felsége Fiumén át jön. Vilmos császár a «Christable» yachton eléje utazik...

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG POLITIKAI UJDONSÁGOK

1894-ik folyamára.

A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» vezetése immár huszonhat esztendeje van ugyanazon szerkesztőség kezeiben...

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, eredeti elbeszélésekkel és életképekkel...

A «Vasárnapi Ujság» 1894. évi folyamát Jókai Mór «A nagy ellenség» című hazai tárgyú, s jeles művészek rajzaival díszített nagyobb elbeszéléssel kezdjük meg...

A «Vasárnapi Ujság» hetenként két nagy ívre terjedő tartalma számos rendkívüli melléklettel lesz jövőre is bővítve...

A «Vasárnapi Ujság», mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkákra és divatra is.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 40-ik évfolyamába lépő «Politikai Ujdonságok» a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hírszerkesztésben tárja az olvasó elé...

A «Politikai Ujdonságok» újabb mint képes nyság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «Magyar Gazda» című, kéthetenként megjelenő gazdasági és kertészeti lap is van csatolva...

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

Table with subscription rates for various editions of the newspaper.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

FRANK ANTAL, a magyar általános hitelbank igazgatója, ki egyszersmind a Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda társulatnak is egyik igazgatója volt...

Elnyúnytak még a közlelebbi napok alatt: SZILÁGYI ISTVÁN, Máramarosmegye ökörmegyei kerületének országgyűlési képviselője, melyet 1867 óta állandón képviselt...

ÖZV. BERECZKY SÁNDORNÉ, szül. Pálffy Zsuzsánna, 66 éves, Szőkefalván. — BARANYAI SÁNDORNÉ szül. Kis Agnes, előkelő aradi utasszony, 40 éves. — BEJCSY SÁNDORNÉ szül. Borsody Fanni 35 éves, Rumban.

Melyik napilapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Az a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az «Egyetértés»-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hírtudósítást egyedül az «Egyetértés» közöl.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvi lapra, mert az «Egyetértés» kereskedelmi s tözsdei tudósításainak bőségével és alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az «Egyetértés»-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Kéthárom regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarságu fordításban kapnak az «Egyetértés» olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról, gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az «Egyetértés»-re.

Az «Egyetértés» 1894. január 1-én 27-ik évfolyamába lépett s így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felölös szerkesztő: Csavolszky Lajos.

Az «Egyetértés» előfizetési árai:

Table with subscription rates for 'Egyetértés'.

A szerkesztőség: Szerecsen-utca 35. szám. A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

Szerkesztői mondanivalók.

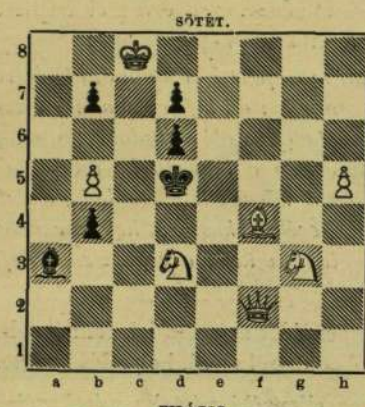
Horpák. Köszönettel vettük. Alkalmilag fölhasználjuk. A czél. Vágy. Én is várom. A népdalok rythmusa kellemesen cseng bennük; de tartalmuk sovány, irodalmi becsük nem igen van.

Keresztelő János. Húsvét. Viszontlátás. Az én nótám. Gyakori eset, hogy az, a kit a gondviselés a közönségesen gazdagabb képzelemmel és érzékenyebb kedélyvel áldott meg, s a ki a költői művek olvasása közben együtt tud érezni a költővel: magában is költői tehetséget képzél. Ily családok képződés játszik versek ifjú szerzőjével is. Úzze el magától s elégedjék meg azzal a tiszta gyönyörrel, mit a valódi költők műveinek olvasása nyújt.

Dal a méhről. A szívet. Az előbbi jelentéktelen apróság, számbavehető gondolat egyáltalán nincs benne. A második sokkal tartalmasabb, bár itt-ott Freiligrath-reminiszcenciák csendülnek meg benne. A kidolgozás is egyenletlen, néhol nagyon prózai, máshol meg következten. Pl. a második versszakban a szívet kristály pohárnak festi, melynek elég egy karczolás s már összetörik. A harmadik versszakban pedig azt mondja, hogy ha egy rossz szóval összetörik, ezer jó szavunk sem hoz rá több tavaszt. Hogy illik ez össze?

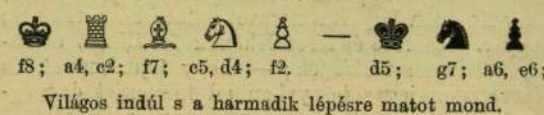
SAKKJÁTEK.

1826. számú feladvány. Schindler F.-től.



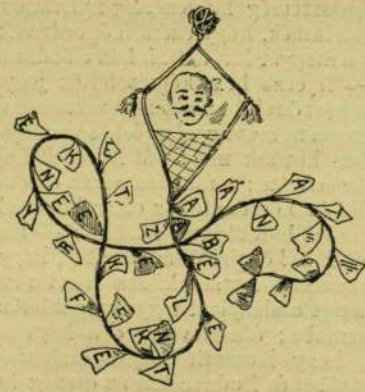
Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

1827. számú feladvány. Arnell A.-tól.



Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.



A «Vasárnapi Ujság» 10-ik számában közölt képtalány megfejtése: Örök törvény.

Heti naptár, márczius hó.

Table with the weekly calendar for March.

Holdváltás. ☾ Utolsó negyed 29-én 9 óra 28 pk. regg.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csíkos, virágos, damaszott minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. k. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címz. levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A fiúme — anconai és fiúme — velencei hajó-járatok nyári menetrendje.

F. é. április hó 1-től kezdve október hó 31-ig a gőzhajók Fiume és Ancona, valamint Fiume és Velence között a következő menetrend szerint közlekednek: Indulás a budapesti gyorsvonathoz való csatlakozásban, Fiuméből — Anconába minden vasárnapon és csütörtökön 7 1/2 órák reggel, érkezés Anconába ugyanazon napon 5 1/2 órák este. Jövet Anconából — Fiuméba minden kedden és pénteken 9 órák este, érkezés Fiuméba másnapon 7 órák reggel. Indulás Fiuméből — Velenczébe minden vasárnapon délután 4 órák, érkezés Velenczébe másnapon 6 órák reggel. Jövet Velenczéből — Fiuméba minden kedden 7 órák este, érkezés Fiuméba másnapon 9 órák reggel. Azon hajók, melyek Velenczéből — Fiuméba közlekednek, időnként Pisanót is érintik, mely esetekben a velencei hírlapokban és a Szt. Markus téren külön hirdetésekkel tétetnek közzé. A fentebb említett utirányokon át Budapestről — Anconába és Budapestről — Velenczébe közvetlen menetjegyek adhatók ki, a melyek árai az I. oszt.-ban 14 frt 60, a II. oszt.-ban 12 frt és a III. oszt.-ban 7 frt.

Azonkívül Budapestről Olaszország jelentékenyebb állomásaira és viszont is adhatók ki gyorsvonatu közvetlen menetjegyek, melyek árai sokkal alacsonyabbak, mint bármely más utirányon át. Így p. o. a menetjegyek árai: 1. Fiume — Velenczén át: Budapest — Florenz I. oszt. 67-55 frank, II. oszt. 50-10 fros, III. oszt. 30 fros. Budapest — Genua I. oszt. 82-90 fros, II. oszt. 61-95 fros, III. oszt. 36-35 fros; Budapest — Milano I. oszt. 64-05 fros, II. oszt. 48-70 fros, III. oszt. 28-60 fros; Budapest — Turin I. oszt. 82-70 fros, II. oszt. 61-80 fros, III. oszt. 36-25 fros.

2. Fiume — Anconán át: Budapest — Nápoly I. oszt. 93-90 fros, II. oszt. 69-55 fros, III. oszt. 40-80 fros. Budapest — Roma I. oszt. 67-80 fros, II. oszt. 51-30 fros, III. oszt. 30-15 fros.

Ezen jegyeken kívül Budapestről Bari, Battaglia, Bologna, Florenz, Genua, Milano, Livorno, Padua, Pisa, Turin, Verona állomásokra, valamint viszont is adhatók ki közvetlen menetjegyek, még pedig Budapest keleti pályaudvar állomáson, a m. kir. államvasutak városi menetgyűrűjében (Hungária szálló) és a Cook-féle utazási irodában (Dorothy-utca), nemkülömben Arad, Pécs, Szabadka, Szeged, Temesvár, Zágráb és Zákány állomásokon és a hasonlóvá menetgyűrűkben váltathatók, hol a menetjegyek árainak, valamint egyebekre vonatkozó felvilágosítás is nyerhető.

Budapest, 1894. márczius hó 16. Az igazgatóság.



Az «Olcso Könyvtár» legújabb számai.

334. szám: Mindenféle népség. (Allehand's Fölk.)

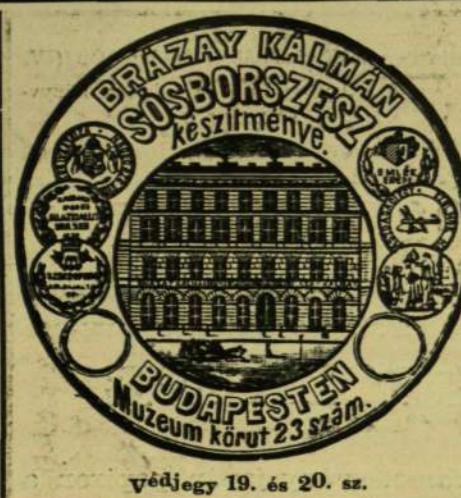
335. szám: SAPPHO. Szomorújáték 5 felvonásban.

336. szám: Grillparzer Ferencz. Fordította: Ivánfi Jenő. Ára 30 kr.

337. szám: A háromszögű kalap és más beszélek. Irta: Alarcon Péter. Ford.: Haraszti Gyula. Ára 50 kr.

Advertisement for Magyar királyi államvasutak gépgyára, featuring various locomotives and machinery.

Large advertisement for Kossuth Lajos élete és pályája by Áldor Imre, published by Vajda Emil.



Általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalilag ki-
tűntetett sóborszesz-készítményem — kellenőcségnél fogva — sok
utazásnak lévén az utóbbi időben kitűnő, elhatároztam, hogy azo-
kon ezimjegyeimet módosított s arra kélt nyomtatni saját házam
kültői alakját veszem föl, bejegyeztettem azt egyszersmind védjegy-
ként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

Általánosan elismert kitűnő házi- és különösen a bedörzsölés-
kenő-gyűrő-gyógymódnál (massage) igen jó hatású. Ajánl-
ható egyszersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak
fényét elősegíti, a foghúzást erősíti és a száj tisztá, szagtalan
ízt nyert a szesz elpárolgása után, ugyisztén fejmosásra is a
hajidegek erősítésére, a fejkoprákázódás megakadályo-
zására és annak megszüntetésére.

Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRAZAY KALMÁN
Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. szám.

Világítódik a **Goldin-gyűrűk**, darabonként
nalam kapható **1.50** az ára.
Együkré a valódi aranytól absolute még szkelemek sem külön-
börthetők meg, s a legvátoasabb jellegben, elegansan s a leginó-
mában vannak készíve. Valódi goldin-gyűrűm olyan tartósak, hogy
az aranyfény állandó megmaradásért öt évi irabbi jótállást vállalkok.

112. sz. Goldin-gyűrű, mil-lionál, frt 1.50.	112. sz. Goldin-marquis-gyűrű, után-zott arany-topázzal, 1.50
67. sz. Goldin-pe-csátymó-gyűrű, után-zott amethyst-el, frt 1.50.	117. sz. Goldin-Lordgyűrű utánzött tur-kozittal, frt 1.50

Goldin-jegygyűrűk díja frt 1.20.
Mértékű elegáns egy papírszalag. 5698
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Szállítás posta-utánvét mellett eszközöl az egyedül raktár:
Fischer Alfréd, Bécs, I., Adlergasse 12.

Évek óta kipróbált, fájdalomcsillapító házi szer

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Kwizda-féle köszvényfolyadék
1/2 palack 1 frt o. é.
Kwizda-féle köszvényfolyadék
1/2 palack 60 kr.

Kapható minden gyógyszerárban.

Kwizda-féle köszvényfolyadék.

Főletét: kerületi gyógyszerár Kornenburgban.

Magyarországi főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerára
Budapest, Király-utca 12. 5668

Több száz hölgy

küldött be elismerő és köszönő
nyilatkozatot, melyek e külön-
legességek biztos és leggyorsabb
hatását tanusítják.

Dr. Bokor Gyula Budapest
fő- és szakorvosi gyakorló
orvos és közegegysegintő
tanár, számos esetben próbálta ki
kiszíványait és azokat vegyi
összetételűknél fogva is ártalmat-
lanokká találta.

A **Corylopsis** du Japon
arc-créme
már néhány napi használat után
az arczot szépültené teszi, el-
távolít minden mos foltot és ki-
tűségeket is, az arcznak hófehér
szint és úde sima-ágot kölcsönöz.
Biztos hatásért garancia! Egy
tegegy elegáns! Használati
utasítás melléke van. Ár 2 frt.

Corylopsis Poudre
non plus ultra!

Elegáns dobozokban, a legjobb és
legártatlanabb hölgygy. 1 doboz
ára 2 korona. **Corylopsis**
szappan, 1 drb. 1 korona.

SKRIBANEK KALMÁN
a „Mégváltozó-hoz” címzett győgyárban Babóca (Somogy m.), Fő-
raktár Budapest Petri Ottó a „Nádorhos” címzett győgyárban
Váci-körút 17.

Legjobb és Leghírnevesebb
Pipere Hölgygyor

La VELOUTINE

Különleges Kisgyor
BISMUTTAL VESZITVE
CH. FAY, ILLATSZERESZ
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Richter-féle **Tinct. Capnici comp.**
Horgony-Pain-Expeller
einek alatt igen jó hírnévnek örvend.
Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi
köszvény, csúsz és tagszagatásban szenvedő egy-
neknek ez uton legyén ajánló emlékeztető hoza.
Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbizhatóbb
házi- és utazási szer, az egész világon ismert és
azok, kik ideje korán köte-
sekét eszközölnék. Eladási
ára: egyrőtű permetező
csővel frt 13.50, kettős
permetező csővel forint
14.50. Vöröaréz butnyos
Ausztia-permetezőkből kül-
lön ajánlat.

Nagy Ignác,
pince-felszerelési cikkek üzlete,
Budapest, Károly-körút 7.

A „Franklin Tarsulat” kiadásában
Budapestben megjelent és minden könyv-
szalonban kapható:

A száraz építészeti elemei.

Gazdák, építétek és gazdasági
tanítványok hallgatói számára.

Irta
MIKA KÁROLY
kir. mérnök.

Százharmincz ábrával.
Ára füzve 50 kr.

Gazdasági mellékparagok és a gazdasági háziipar népszerű ismertetése.

Gyakorlati útmutatással.

Különös tekintettel a falusi
nép viszonyaira.

Irta: Gyurky Antal.
II-ik megdövitett kiadás.
Ára füzve 60 kr.

„HAZA”
az eddig legjobbnak bizo-
nyult és számtalan arany
éremmel kitüntetett **Neoh-
ville Ferencz**-féle szab.
peronospora permetező,
melynek tartánya faszövet-
ből készült s a hírneves
Ausztia-szivattyuval van el-
látva. Ezen permentezők
nagy mennyiségben tartom
vizsönt-elárúsítók részére
készletben s azoknak a leg-
előbb eredeti gyári áron
adom. Előnyben részesítlek
azok, kik ideje korán köte-
sekét eszközölnék. Eladási
ára: egyrőtű permetező
csővel frt 13.50, kettős
permetező csővel forint
14.50. Vöröaréz butnyos
Ausztia-permetezőkből kül-
lön ajánlat.

Nagy Ignác,
pince-felszerelési cikkek üzlete,
Budapest, Károly-körút 7.

Nagy nyeremények!

Sorsjegy-Egyesületek életbiztosítással!

Havonkint 3-4 huzással

Felhívás egy alkalmi sorsjegy-társaságha való belépésre, mely társaság áll 50 résztvevő tagból és
238 darab eredeti sorsjegyből egyimint:

1 db 5% 100 frt névrt. 1860. osztr. áll. sorsj.	1 db 50 frt névrt. 1864. osztr. áll. sorsjegy
1 * 4% 100 * Tiszai sorsjegy	1 * 50 * 1870. magy. áll. sorsjegy
1 * 100 * Bécsvárosi sorsjegy	10 * Osztrák vöröskereszt sorsjegy
1 * 4% 100 * Magy. Jelz.-hit. sorsj.	10 * Magyar vöröskereszt sorsjegy
1 * 3% 100 * Osztr. Földhitel sorsj.	10 * Olasz vöröskereszt sorsjegy
1 * 3% 100 fr. Szerbiai államsorsj.	50 * Budapesti Bazilika sorsjegy

150 darab Magyarországi „Jó-szív” sorsjegy. 5643

A 45 havi befizetés tartama alatt minden tag 146 huzáson vesz részt, száz millió korona
összfnyereménnyel. Havonkénti befizetés 1 frt 97 kr. o. é.-ben.
Az első és második részlet befizetése után, mely postautalványon is eszközölhető, kapja
a vevő a 238 darab sorsjegy sorozatát és számtal tartalmazó **SORSJEGY-
KÖNYVECSKET**. A társaság feloszlásakor, az összes azideig ki nem sorsolt sorsjegyeket
az akkori hivatalos árforlyamon eladják, az ezért befolyó készpénz, a nyeremények és a
kamatot hajtó sorsjegyek szelvény-kamattal a tagok között egyenlően el lesznek osztva.
A sorsjegy-társaság tartama alatt, a 238 darab sorsjegyre eső nyeremények a sorsjegy-
társaság tartaját illoik. — Rendkívüli kedvezményül! Minden tagja e társaságnak a
negyedik részlet befizetése után egy 2000 koronáról szóló „balaszt elleni
biztosítási kötvényt” kap, mely egy elsőrangú hazai biztosító intézet által van kiállítva
és mindaddig marad érvényben, míg a befizetések a sorsjegykönyvre pontosan történnek.
Minden huzás után megküldöm a „TELEGRAPH” cz. sorsolási tudósítót.

LUSTIG MIKSA bank és váltóüzlete
Alapított 1886. Budapest, Váci-körút 43. Alapított 1886.
Ugyanőkök bárhol kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak.

Feltűnést

6 frt 6 frt

6995 keltenek az ujjonnan feltalált
eredeti genfi goldin-remont-zsebórák.

Ez órákat, pompás és elegáns kivitelűk folytán, a
valódi arany óráktól, még szakemberek sem külön-
börthetők meg. A csodálatosan vékonyított tok mindig
abszolút vízszelvény, a pontos járását három
évi irabbi jótállás vállalattal.

Ára darabonként 6 forint, 1/2
Valódi goldin-órák-csok, biztonsági karabélyval,
sport-, marquis- vagy pincejellegű, díjba frt 1.50.
Minden órához ingyen egy bőrtok.
A goldin-órák jeles megbízhatóságuk folytán immár az
osztrák és magyar államvasutak legjobb hivatalnoká-
nál használhatók vannak, kaphatók a közp. raktárban:

Fischer Alfréd, Bécs, I., Adlergasse 12.
Szállítás utánvét v. az összeg előleges beküldése mellett.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
építkezési és gépészeti célokra vízvezető csöveket, szí-
vattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipeket, készületeket a
belvezék leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
kesztett turbinákat, órlóhengereket kéregöntetű hen-
gerekkel és malomberendezési cikkeket. — Zsilipeket
bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
csöveket, zárkészületeket, cső- és kapu-zsilipekhez,
cszélőpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy
fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-
nemű zúzógépek.

5619 132. sz.

Valódiság jelöl:

kitűnő és hathatós voltaknál fogva már 40 év óta
a legjobb hírnévnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard
zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és
legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 kr. árral.

Dr. Borchardt
illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szeplő, pörse-
nés, pattanás, s más egyéb bőrtisztatlanságok, az érde-
s, száraz és sárga bőr ellen, egyszersmind a legkitű-
nőbb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepe-
csételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elis-
mert hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőcs, tége-
lyekben 85 kr. árral.

Dr. Hartung kintahéj-olaja, a haját erősítő olaj,
mely annak puhásgát s fényt kölcsönöz. 85 kr. árral.

Dr. Lindes tanár növényi rucahajkenőse,
eredeti darabokban 50 kr. árral.

Balzsamos olajbogyó-szappan 50 kros csomagban.
Dr. Béringeri zamatos korona-szesze, az Eau de
Cologne quintessenciája, eredeti üvegekben 1 forint
25 kr. és 75 kr.

Dr. Béringeri függőker-hajolaja, üvegei 1 frt.
**Leder testvörök balzsamos fűdióolaj-szap-
pán**, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. cikk valódi
minőségben a következő magyarországi raktárak-
ban kapható:

Budapest: Török József gyógyszerára,
király-utca 12. szám alatt.

Továbbá: **Kochmeister Frigyes utódi, Neruda
Nándor és Thallmayer és Seitz gyógyszereseknél.**

Alsó-Kubin, Tyroler Józ.	Arad, Ring győgyár.	Nagy-Enyed, Kovács Józ. gy.
Arad, Rím győgyár.	Arad, Ring győgyár.	Nagy-Kanizsa, Rosenfeld Adolf
Az-Maráth, Bittó K. győgy.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nagy-Károly, Hie József.
Balassa-Gyarmat, Kanitz O. gy.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nagy-Mihály, Lieblsch Markus.
Balmazújváros, Kerp Fer., Flei- scher testvérek.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nagy-Röcse, Nándrány Gusztáv
Békés-Csaba, Varságh Béla.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nagy-Szeben, id. Misselbacher J.
Bonyhád, Straicher B.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nagy-Várda, Janky Antal.
Brassó, Roth Victor, Jekelius N.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nyiregyháza, Korányi J., Le- derer J., Szóppó A. gy.
Cegléd, Bohus L. gy.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Nyiregyháza, Korányi J., Le- derer J., Szóppó A. gy.
Csernyőd, Schmir Ignác,	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Óravizta, dr. Schopper Gy. gy.
Chisnăvieci, Schmir Ignác,	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Ózdi, Fiala József győgy.
Csornád, Schmir Ignác,	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pápa, Bernthaler Alois.
Dabronca, Csanak J. Dr. Rot- schnek v. Emil, gy. Geréb F.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Dobos, Balázs S.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dorog, Osváld D.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécs, Alt és Böhm, Zach K., Obetko K.
Décs, Brugovitz és Rehák.	Bécs, Kitzka, Neuhöld K. gy.	Pécel, Lumnitzer Károly gy.
Dobos, Balázs S.	Bécs, K	

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok szabadalmazását esközi mind. államban **Réthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.



FÖLDESZ L. 5675
puskaműves.

Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.
Ajánlja dísan felszerelt raktárát, úgymint vadászfegyverek, Flobert és revolverek, épügy teljes vadász-felszerelések és töltényeket.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST.

IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehéremű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehéremű-ujdonságait.

„Toronyórák“
palota, lakatya. gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.**
I. és magyar gép-égyára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék, költődíjgy. bérn.

Gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék és rózsákat szállít. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kerteket alakít terv és költségvetés szerint **PECZ ARMIN.** műkertész és faisko'la tulajd. Budapest, VIII., Kalvária-tér 4.

A Magyar Asphalt
részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30
elvéllalja jótállás mellett legolcsóbban

asphalt-burkolatok fektetését és nedves lakások, pinczék, stb. gyökere szárazzátételét.
Telefon.

Buziás gyógyfürdő.

Ujjonnan berendezve, villamos világítás, szénsavas vasas források, nő bántalmak, vérszegénység, sápkór, vesefővénny, gyomor és bélhurut, idegbajok ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva, szénsavas vasas meleg porsó fürdő, láp-(már)-fürdők, colarisator fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, vasuti állomás Lagos és Temesvár az állomásra tásas kocsik és magánfogatok vannak kirendelve.
SCHOTTOLA ERNŐ gyógyfürdő-tulajdonos.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank
részvény-társaság váltóüzlete.
Budapest, V., Nádor-utca 4.
Mint kitiűő tőkebefektetést ajánlja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és 4 1/2 százalékos községi kötvényeit, melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalékmentesen kaphatók.
Teljesít tőzsdei megbízásokat, díjmentesen bevált szelvényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára, pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat 4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság váltóüzlete.

Hirdetések felvételnek
a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

50 év óta sikerrel használtatik!
Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztítálanóságokat biztosan eltávolítja az **Eszéki Spitzer Kenőcs** és az **eszéki Salvator szappan**
Valódi minőségben csak a **DIENES J. C.-féle** gyógyszerárban.
Eszéken, felsőváros.
1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
1 liter mosdóvíz 40 kr.
1 darab Salvator szappan 50 kr.
1 doboz Lyoni rizspor 3 színben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kértetik a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kémi és elfogadni.
Főraktár Budapest:
TÖRÖK JÓZSEF úrnál
Király-utca 12.

UNICUM
szabadalmazott
PERONOSPORA PERMETEZŐ
Az orsz. magyar kertészeti egyesület 1893-iki kiállításán a legelső díjjal, a nagy **arany éremmel** kitüntetve.
Ara 14 frt 75 kr.
Kapható egyedül csakis **Mauthner Ödön** magkereskedésében
BUDAPESTEN.
5676 Főútlelet:
Andrássy-út 23. szám.
Fióküzlet:
Koronaherczeg-u. 18.
Valódi knittelfeldi kristály azurin kilóknint 1 frt 45 kr.

CALDERONI ÉS TÁRSA 5697
Budapest, IV., Váci- és Deák-utca sarkán.
Verseny- és vadász-csővek
à tirage rapide és à foyér conservé legújabb szerkezettel gyors használatra a luminium és más anyagból sárga börtokban kettős lát-csővek domboru lenesékkal, 8 egész 16 szoros nagyítással másodperc mutatók, lépésmérő s aneróid magasságmérő zsebhen hordhatók távolságmérő, zsebkörzők nagyítóüvegek vadász-szemüvegek, mérőszalagok, lómértékek **fényképészeti készülékek** amateur és turisták számára.
Képes árjegyzékek bérmentve állanak rendelkezésre.
A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
Melyik erősebb?
Eredeti regény.
Irtá ifj. **Ábrányi Kornél.**
Ára füzve 2 frt.



Minden köhögés =
valamint a légző, gégő és tüdő minden hurutos megbetegedése, nehéz légzés, szűk mellűség, asztma, elnyálkásodás, számarhurut, gőrosös köhögés, ingerlő érzés a torokban és a lenedő tüdőgümőkör leggyorsabban és legalaposabban meggyógyítható az évek óta legjobbnak bizonyult, orvosi rendkívény után készült és orvosok által melegen ajánlott, egyedül valódi **St.-György** édes, egy csomag ára 50 kr. és a **St.-György hurtpor**, egy doboz ára 50 kr. segélyvel, melyre kimerítő orvosi utasítás mellékelve van. A hatás már néhány nap után jelentkezik. Kevesebb mint 2 csomag nem küldetik. Postal küldésnél csomagolás és fuvarlevélre 20 kr. számítatik. Megrendelések közvetlenül a **St.-György gyógyszerárba** Bécs, V. Wimmergasse 33. vagy a magyarországi főraktárba Budapest, Király-utca 12. **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárba intézendők. 5572

DE BRIËL
„Excelsior Crem“-je
főfiumulhatlan az arczbőr-ápolásra, minthogy hosszabb használatnál a csuntyító szem- és száj körüli kis ránczokat simítja, a rátkákat eltávolítja, a kezeket finom és puhakká teszi. Ezen eredmények kiegészítésére a
DE BRIËL 5618
„Excelsior Puder“-je
legjobban alkalmas.
DE BRIËL-féle
„Excelsior haj-restorer“-.
Ezen hajvíz tisztán tartja a fejbőrt és hejat, eltávolítja a korpát, erősíti a fejbőrt, megakadályozza a haj kiül-lését és elősegíti annak erőteljes növéstét.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

Frommer A. Herrman utóda
Megjelent a **díszes tavaszi főárjegyzék.**
BUDAPEST. 5461
Kivánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.
Főútlelet: V. kerület, Tükör-utca 5. szám.
Minden rendelmenyhez ingyen melléklet.
Fióküzlet: VI., Andrássy-út 1. sz.



VASÁRNAPI UJSÁG

13. SZÁM. 1894. BUDAPEST, ÁPRILIS 1. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG-és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 félévre - 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félévre - 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.- félévre - 2.50 Kérlelmi előfizetéseket a postallag megküldött vitellij is csatlalód.

KOSSUTH HALÁLA.
— A „Vasárnapi Ujság“ turini tudósítójának levele. —
Turin, 1894. márczius 26.
MINT Rákóczi bús magyarjai Rodostóban, a Márvány-tenger partján, úgy vagunk mi itt, kised újságíró-had, pár hét óta Torinóban, távol a hazától, az örkhó takarta Mont-Cenis alján. Bár kevesen voltunk, az egész országot képviseltük és egy nemzet érzelmvilágát mozgattuk táviratainkkal. Az a nagy ember sokat szenvedett, de vele szenvedtünk mi is, kik szívünk vérvél irtuk meg azokat a szomorú híreket a magyar hazának.

Kossuthot is ez hütötte meg, így kapott influen-zát, melynek utóbjaja volt a tüdőgyulladás, mely halálát okozta. Lakása közel volt a Póhoz, honnan mindig erősen hideg levegő áradt szobájába, a mi betegségére káros hatású volt. Hasztalan volt nővérenek, Ruttkaynének, önfeláldozó ápolása, hasztalan orvosainak, Bozzolo és Carle tanároknak, házi orvosának, dr. Basso-Arnoux-nak, páratlanul odaadó fáradozása; a betegen nem segíthettek.

Kossuth sokat, nagyon sokat szenvedett. Nem feledek el soha azt a jelenetet, mikor halála előtt négy nappal Ruttkayné bevezetett a beteg szobájába. Egy ablakos, utcára nyíló kised szobában széles vaságyon feküdt **Kossuth Lajos**. Az ágy jobb felén állott idősebbik fia, **Kossuth Ferencz**, és szembe vele Kossuth hű szolgája, **Giorgio**. Gyöngéden forgatták ágyában a beteget, a ki roppantul türelmetlen és izgatott volt.



A mint beléptem az ajtón, megdöbbenve állottam meg a küszöbnél. **Kossuth** csaknem ülő helyzetben feküdt ágyán. Három magas párna volt a feje alatt. Az egykor hatalmas ember ott vergődött ágyán. Kezeit idegesen mozgatta. Hőféher szakállával és hajával szinte ellentétben volt láztól piros arca. Szemei, az egykor bűvös varázsu szemek, nyitva voltak, de hiányzott belőlük a lélek tükre; ajkai, a melyekről egykor egy nemzetet felrázó fényes szózatok hangzottak, ezt rebegették fájdalmasan: — „Jaj, jaj!“ Több szót már nem tudott mondani.

Az utolsó öntudatos szó, a mit kiejtett, az volt, a melyet ifjabb fiának, **Lajos Tivadarnak** mondott megérkezése napján, márczius 16-án. — „Fiam, roszul vagyok!“ Ettől fogva nem volt érthető szava. Ha világos percei voltak is, nem beszélt. Elég volt azonban az a kínos jajszó, hogy szívembe nyilaljon és zokogva hagyjam el a nagy ember szobáját. Ruttkayné, ez az áldott szívű asszony, velem együtt zokogott. **Kossuth** mozdulataiban még ekkor is annyi erő tükröződött, hogy nem csoda, ha egyesek biztak felgyógyulásában, noha Bozzolo tanár, a híres belgyógyász, már ekkor letett minden reményről. Napról-napra négy-

A két-emeletes ház tágas térre nyílik, hol lombos fák közül szobrok kandikálnak elő s levegőjét magasra szökkenő szőkő-kútak teszik frissé, kelle-messé. A ház erkélyéről jobbra látni lehet a Supergát, az olasz királyok pompás temetkező-he-lyét, balra a hóval fődött Al-peseket. **Kossuth**, a ki szenvedélyesen szerette a természetet, nem csoda, hogy Turinban lakott, hol a természetnek oly sokféle szépségében gyönyör-ködhetett.

De talán öreg korán kívül épen ez a természet-imádás volt halálának oka. Turin éghajlata épen nem olaszos. Az Alpesek-ről mindig metsző szél fujdogál végig a piemonti síkságon.

KOSSUTH 1848-BAN. Kis György szobornívve.